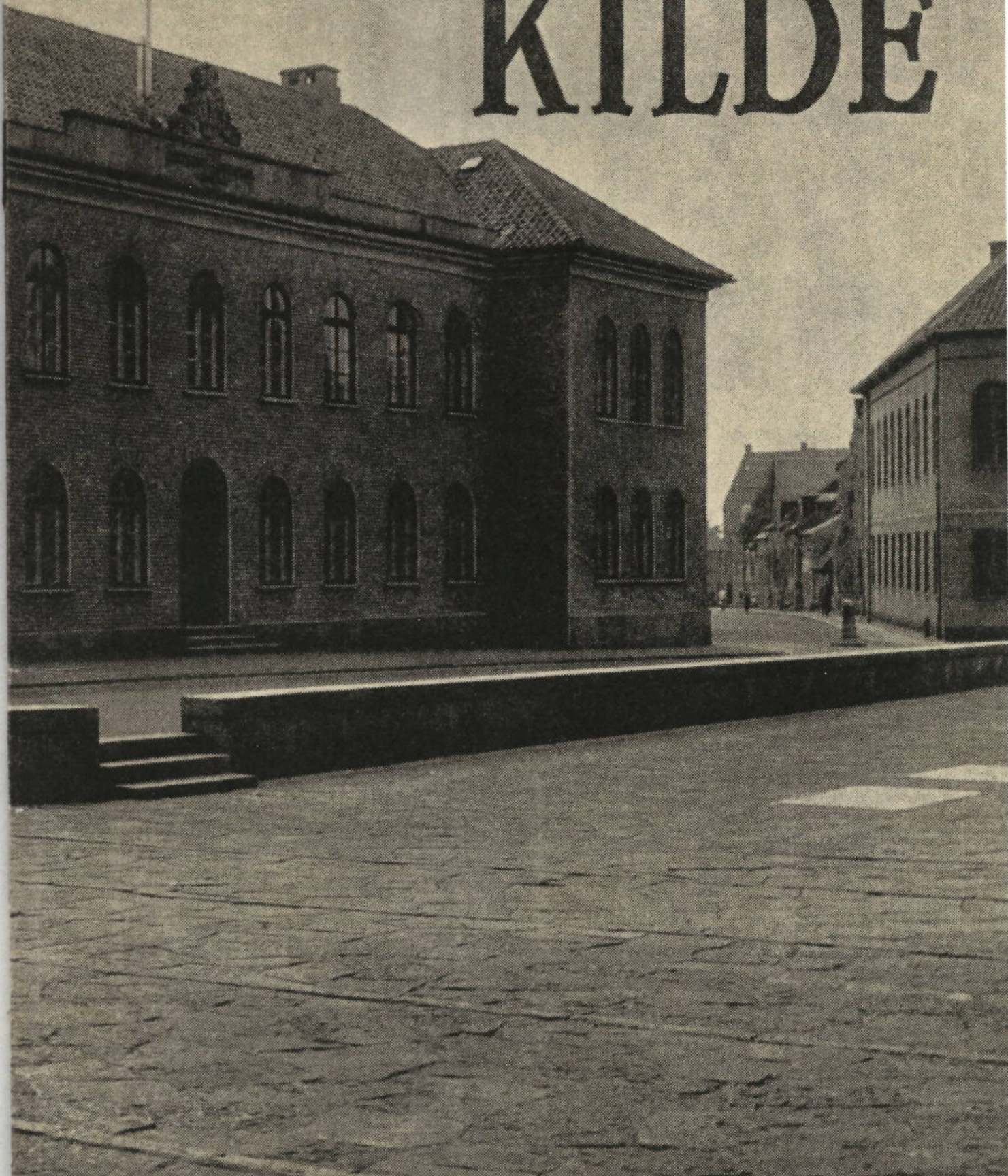

ROARS KILDE

ÅRSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

Nr. 40 - OKTOBER - 1958

ROARS KILDE

ÅRSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

Nr. 40 — OKTOBER — 1958

AK, HVOR FORANDRET - og dog

Finansudvalget har i den senere tid vist sig meget velvilligt over for Roskilde Katedral-skole. Avisudklip fortæller om bevillinger i en grad som sjældent før.

For at høre lidt nærmere om, hvad skolen får for pengene, aflægger vi et besøg hos rektor Tolderlund-Hansen.

Straks, når man kommer ind på trappegangen, kan man se, at der er sket noget. Der er fint og nymalet, og på afsatsen uden for rektors kontor står et nyt og moderne møblement. Det er åbenbart en slags venteværelse, men vi behøver ikke at vente, for vi følger straks med rektor ind på kontoret.

Med en vis højtidelighed sætter vi os ved det store bord, hvor rektor anbringer regnskabsbøger og tykke mapper med skrivelser. Man tager papir og blyant frem og lytter til, hvad rektor beredvilligt fortæller om alt det nye, der foregår med skolen. Man får det indtryk, at en rektor nu til dags ikke blot er skolemand, men også kontormand i stor stil.

BEVILLINGSREGNEN

En ting, der trængte ganske særligt til restaurering, var rektorboligen. Det er allerede sket, og vi forbavses slet ikke over at høre, at det har kostet 47,196 kr.

Selve skolebygningen er også blevet pudset op. Foruden de normale 6000 kr. til den årlige vedligeholdelse, er der i år bevilget ekstra 7000 kr. De er bl. a. blevet brugt til at få malet mange vinduer udvendigt samt taget understrøget — ting man ikke ser så meget, men som er nødvendige.

Rektor oplyser endvidere, at trappeafsatsen

Gymnasiets nye skolegård.

foran kontoret, som vi lige har set og beundret, har kostet 3,138 kr. plus 1000 kr. til møblementet. Nu kan forældre eller andre, der kommer for at tale med rektor, tilbringe en eventuel ventetid i pæne og hyggelige omgivelser.

NATIONALMUSEET PÅ JAGT EFTER „OLDTIDSMINDER“

Til den gamle bygning er der bevilget 28,000 kr. til nye borde, stole og katedre. Hele første sal samt en enkelt klasse i stueetagen har allerede fået det nye inventar, og de gamle, udtjente skoleborde fra „vikingetiden“ er blevet sat væk. Rektor fortæller meget mor-

somt, at han en dag blev ringet op af Nationalmuseet og spurgt, om det måtte få nogle af de gamle borde. Først troede rektor, at det var en spøg, men det var virkelig alvor. En konservator og en inspektør kom ned på skolen og udvalgte nogle af bordene, som i hvert fald er fra 1842, men sikkert ældre, og de er stadig på jagt efter „oldsager“. Nu har museet fået otte af de mest interessant dekorerede borde med fast bänk samt et kateder med stol (vel nærmest i empirestil) og en fodskammel, der indtil videre er opmagasineret på Nationalmuseet.

6600 kr. fordelt på tre år er bevilget til nye gymnastikredskaber. De to portioner er allerede anvist, og resten kommer i løbet af vinteren.

Naturhistorieafdelingen har fået 3800 kr. til inventar og instrumenter, bl. a. mikroskoper, og historieafdelingen har fået 1800 kr. til lysbilledapparater.

Til fysik og kemi har bevillingerne været særlig store, men det ligger jo i tiden, at netop disse fag må fornyes og udvides, så man kan følge med i de tekniske krav, der stilles til de unge af idag. Først og fremmest er der bevilget 32.000 kr. til omdannelse af fysikklasserne. Klasseværelse nr. 8 skal indrettes til auditorium for mellemskolen og nr. 9 til gymnasielaboratorium. Når lokalerne er færdige, skal de forsynes med nyt apparatur til 37.000 kr.

I skolens kælder sker der også store forandringer, idet der er bevilget 79.418 kr. til et nyt kedelanlæg til oliefyring. Arbejdet påbegyndes i dette efterår og udbygges til sommer. Rektor fortæller i denne forbindelse, at alle ombygninger bliver foretaget med henblik på skolens fremtidige udvidelse.

DEN FØRSTE UDVIDELSE

Og udvidelserne er allerede begyndt. I fjor købte staten nemlig ejendommen Bondetinget nr. 1, som ligger lige ved siden af skolen. Til købet heraf bevilgedes 81.000 kr. samt 62.147 kr. til ombygning, inventar og en ny skolegård på grunden bagved huset. Alt dette er allerede i orden, og lokalerne er taget i brug.

I stueetagen i Bondetinget nr. 1 er der ind-

rettet to normalklasser med nyt inventar og oliekamin for en sproglig og en matematisk III g. Bagved disse klasser er der et sanglokale samt værelser til skolelæge og skolesygeplejerske med indgang fra gaden. Selvfølgelig er der også omklædningsrum til de elever, der skal til lægen. Fra sanglokalet ser man ud i den nye skolegård, der dog kun er foreløbig, idet det er meningen i løbet af nogle år at bebygge grunden i Bondetinget, så skolebygningerne mødes.

Alle disse ombygninger og fornyelser foretages med henblik på det stadigt stigende elevantal og den nye skolelov.

I øjeblikket har skolen 568 elever, hvoraf der er 125 i I g. fordelt på fem klasser. Det har været nødvendigt for rektor allerede for længe siden at henvise alle forespørgsler om optagelse af nye elever fra Glostrup-Taastrupområdet til den nye skole i Rødovre. Skolen har i år optaget 35 elever mere end sidste år, men da man kun har fået 35 nye pladser i Bondetinget og som nævnt inddraget klasseværelse nr. 8, er man lige vidt. To I g'er, én II g. og en realklasse er derfor vandreklasser, hvilket viser, at der stadig trænges til udvidelse.

MELLEMSKOLEN FORSVINDER

Rektor fortæller også lidt om den nye skoleordning. I de kommende to år optages ingen elever i mellemskolen. Når den nuværende I ml. skal i 4. mll, startes med en I og en II realklasse. Efter II real deles eleverne og kommer enten tre år i gymnasiet eller et år i III realklasse. Skolen vil derfor sikkert få et stort gymnasium og en lille real-afdeling. Ved indgangen til I g. vil der nok som sædvanlig komme mange elever udefra, som det også er tilfældet i øjeblikket, hvor ca. 80 % af eleverne kommer fra omegnen. Rektor imødeser, at skolen efter udvidelsen vil blive på 24 klasser fordelt på 18 gymnasieklasser og 5—6 realklasser plus faglokalerne.

Da der nu ikke er flere oplysninger at hente fra alle rektors papirer, begiver vi os ud for at se på det, der allerede er sket af fornyelser. Vi går op på første sal, hvor vi beundrer de nye skoleborde og prøver de nye stole. De ser meget smukke og moderne ud, og katederet er ikke mere et kateder men et

bekvemt skrivebord, som det må være en ren fryd for en lærer at anbringe sig ved. Det eneste lokale paa første sal, som ikke er tidsvarende, er lærerværelset. Det er alt for lille til skolens 32 lærere (hvoraf de 10 er lærerinder), men lærerstaben får sikkert også med tiden nogle bedre lokaler, hvor de kan slappe af eller rette opgaver uden at genere hinanden på grund af pladsmangel.

Skolens bibliotek med de mange bøger kunne også godt trænge til en fornyelse. Her findes en mængde litteratur til brug for lærere og elever samt en masse ældgamle værker, som er guld værd for et videnskabeligt bibliotek.

Iøvrigt lægger man mærke til, at rektor Lauritsens mindegange pietetsfuldt er bevaret, og at rektor Foghs moderne kunst i klasseværelser nu rigtigt kommer til sin ret med de nye farver som baggrund.

GAMLE MINDER — KLOKKEKLANG

Det tidligere venteværelse ved siden af rektors kontor er nu indrettet til skriftlig inspektion.

Klasseværelset ved siden af har som det eneste i stueetagen fået nyt inventar, men så viser rektor os ind i klasseværelse nr. 2, der stadig har de gamle borde. Det er sikkert for at vise os, hvor rædsomme de gamle klasser var i forhold til de nye, men så sker det! Der — — — der står ens eget gode, gamle bord fra den tid, da man selv var elev på skolen. Man styrter hen og sætter sig på tredje bæk til venstre, klapper nænsomt den gamle bordplade og hvisker, mens et forklaret mindernes smil bryder frem: Kære, gamle ven! Er du virkelig her endnu! Jeg håber, at også du bliver en af de udvalgte, der får lov til at komme på Nationalmuseet, så jeg kan gå ind og hilse på dig og mindes de glade skoledage. — Vi to, der er med på rundgangen, er lige ved at fortabe os i minder, men rektors forstående blikke og afventende tavshed får os til at vende tilbage til nutiden. Der er ikke tid til minder nu. Vi skal videre. Vi skal over i Bondetinget 1.

TOBAKSRYGNING TILLADT

Før vi går ind i bygningen, skrår vi over

skolegården til en ny åbning i buegangen i den vestlige mur. Der er indgangen til den nye skolegård for II og III g. er, helt belagt med sekskantede Bellahøjfliser med udsparede bede til blomster og grønne planter. Rundt omkring står nogle af de gamle bænke fra de kasserede skoleborde og — som rektor siger — dør en død i skønhed.

I denne gård — ja, man tror det næppe — har eleverne lov til at ryge! Hvad mon vore forældre, for slet ikke at tale om vore bedsteforældre, ville have sagt til det?

Vi kigger ind i sanglokalet og må konstatere, at man her har nået det fuldkomne; det er noget nær det ideale musiklokale med mahogniborde, nyt flygel, båndoptager, radio og lydisolerede vægge. Man tænker uvilkårligt på sine egne sangtimer i en halvkold gymnastiksal og glæder sig på de nuværende elevers og læreres vegne over de gode forhold.

SPORTSPLADSEN FÆRDIGGØRES

Vi sætter os lidt, mens rektor fortæller om sportspladsen mellem Tuttesti og Sct. Claravej, som nu endelig er ved at blive færdig. Der er bevilget 70.000 kr. til slutspurten. Det har været en vanskelig opgave at få drænet pladsen, og det hele har taget alt for lang tid, da arbejdet oprindeligt skulle udføres af langvarigt arbejdsløse som beskæftigelsesforanstaltning, altså med håndkraft. Nu er denne klausul hævet, og der arbejdes med traktorer, så pladsen nærmer sig sin fuldendelse. Den tilsås nu i efterår og kan så tages i brug om to år.

REKTORBOLIGEN HAR FÆT ANSIGTSLØFTNING

Til sidst ser vi på rektorboligen. Den er sandelig blevet forskønnet for alle pengene. Hovedbygningen, der er fra 1821, er opført under rektor Bloch, som kom til byen i 1812. Den lille bindingsværksbygning i gårdens nordside er fra 1740, og rektor fortæller, at det var den oprindelige rektorbolig, dengang et led af en lav trelænget bindingsværksgård. Bl. a. rektor Tauber boede her, og hans arbejdsværelse findes stadig på første sal. Bygningen var i så dårlig stand, at den enten måtte fjernes eller restaureres, og det sidste er

sket både udvendigt og indvendigt. Man for-
bavses, når man kommer ind og får forevist
det lækre moderne køkken, der nu befinder sig
i den gamle bygning.

Efter den lange rundtur var det velgørende
at komme ind i den smukke, nyistandsatte
rektorbolig og blive anbragt ved et lækkert
aftensbord hos den charmerende og fornøje-
lige rektorfrue.

SKOLEBORDE ER TRODS ALT NOGET SEKUNDÆRT

I samtalens løb fremkom rektor med man-
ge nye planer for undervisningen og skolens
daglige liv. Det bliver nemlig ikke glemmt for
byggeplanerne. At rektor også følger eleverne
med stor interesse viste sig i en enkelt be-

mærkning: Skoleborde er trods alt noget se-
kundært. Det pædagogiske er det afgørende.
Man må passe på, at gymnasiet ikke bliver en
fagskole, så man forsømmer det menneske-
lige og det kulturelle.

Der er ingen tvivl om, at skolen med rek-
tor Tolderlund-Hansen har fået en mand, der
både er initiativrig og sin opgave voksen.

For gamle roskildensere er snart kun den
ydre skal tilbage af deres skole, og den vil
altid blive bevaret. Men gamle former må
vige for nye, for at Roskilde Katedralskole
kan følge med tiden. Og det kan vi være tryk-
ke for, at den gør. Det sørger rektor Tolder-
lund-Hansen for.

Gammel elev,

der snart selv er tjenlig til Nationalmuseet.

Lektor Skov død

Det kom som et chok, da lektor Gun-
nar Skov den 4. september i år pludselig
døde kun 58 år gammel. Endnu dagen
før var han i skole, og elever, han havde
den dag, beretter, at han var endog usæd-
vanlig munter og veloplagt.

Skovs sidste år havde været præget af
dybe sorger. Hans hustru var meget ofte
alvorligt syg, og da hun døde for halv-
andet års tid siden, skete kun det, som
Skov længe havde frygtet, men det gjor-
de ikke hans sorg mindre. Efterhånden
var han dog begyndt at finde sig til rette
i tilværelsen igen. Han glædede sig over
sit nye hus og sin nye bil, og han havde
travlt med at anlægge have. Alle — også
Skov selv — regnede med, at han havde
mange år igen.

For elever og kolleger vil savnet være
stort. Skov var en rar mand og en mor-
som mand, og alle på Roskilde Katedral-

skole værdsatte hans godhed og hans humor. På lærerværelset var han midtpunktet, den midtsamlende og undertiden den formidlende. Ved festlige lejligheder var han altid den ydende, og hans kolleger vil huske mange af hans taler, der i lige grad var præget af vid og ånd. Elever vil mindes hans timer med taknemmelighed — måske mest de timer, hvor der blev foretaget strejftog langt udenfor lektiernes emnekreds. De vil huske ham fra lejrskolen, hvor han foldede sig ud med hele sit lune og al sin hygge. Eleverne kunne lide ham og følte sig trygge ved ham. De har nok kunnet mærke, at han på sin side holdt meget af dem.

Der var hygge og charme ved Skov, og man befandt sig godt i hans selskab.

Han kunne lide at fortælle en god historie, og han gjorde det godt. Selv kunne han le, så tårerne stod ham i øjnene, over en morsom historie eller en komisk situation. Han havde blik for livets små pudsigheder og kunne få os andre til at se dem. Hans charme og hans sans for humor føltes helt ægte, fordi det hele bundede i hans oprigtige interesse for sine medmennesker.

Af uddannelse var Skov humanist, men hvad mere er, han var en virkelig humanist, hvis interesser rakte langt udover hans fag.

Skov var et levende menneske, og hans venner vil glæde sig over, at han nåede før sin død igen at blive sit gamle levende jeg.

Knud Whitta Jørgensen.

Sådan kan det gøres

"Sådan kan det gøres", var mit svar på en henvendelse fra "Roars Kilde" om at riste et par minderuner fra min skoletid, og da hele livet jo som bekendt er een stor skole, vil jeg begynde fra starten.

Altså tilbage til 5/7 1882. Nævnte dato nedbrændte den store virksomhed i Aagerup ved Roskilde indeholdende bryggeri, mejeri og tilhørende landbrug. Min midaldrende moder mobiliseredes ad stien op til den lokale jordemoder, madam Holm, og 6/7 gjorde jeg min entré i denne syndefulde verden.

Da jeg var nummer sjok af fem drenge og en tøs, fik min religiøse moder den idé, at jeg skulle være præst. Altså var Roskilde byen, hvor jeg skulle plukke videre af kundskabets træ. Der var bare en ulempe ved foretagendet, nemlig en mil til Roskilde, men skæbnen klarede

dette skær. Degnen Julius gik hen og forlovede sig med en pige fra Roskilde, og jeg landede hos enkefru Bergstrøm, boende i Grønnegade.

Jeg begyndte i "Forberassen" på Maglekildebakken hos lærer Østrup. Godt begyndt er halvt fuldendt, og jeg holdt duksepladsen i to år på Maglekildebakken og de to første år på latinskolen. Blandt lærerne på Maglekildebakken mindes jeg fransklæreren "Lummer" Schoustrup. Hans første gerning var altid at smække en masse vinduer op med udtrykket: "Ih, hvor er her lummert". Han havde utvivlsomt ret, men han kom til at hænge på udtrykket. Østrup kaldte vi lejlighedsvis for "sjæleforsørgeren". Han havde nemlig tid efter anden brødrene Scheel i kost og pleje.

Efter "Forberassen" hos Østrup fulgte automatisk selve den store skole, hvor jeg

vandrede ad den sproglig-historiske vej med gamle Marius Krarup som rektor. Vi havde ham i græsk og var egentlig glade for ham. Når lejlighed tilbødes, vanke- de der ikke hos ham en regulær øretæve, men derimod et modbydeligt dask med flad hånd midt oven i hovedet. Den næ- ste i anciennitet var regnelærer Chr. Han- sen (ham med regnebogen). Kunne vi blot, når det kom over ham, sidde stille i ca. 20 min., mens han fór rundt i klas- sen og fægtede med tyskerne (han var med i 64), var det godt. Nå, regning fik han da også lært os en del af.

Vor ene dansklærer, Hoffmeyer-Han- sen, virkede ret antikveret, og da han tit mumlede noget uforståeligt i sit fuld- skæg, fik han forskaffet mig mit nom de guerre "Madam Rasmussen", for han kunne ikke sige Martin. Vor anden dansklærer, Kristian Mikkelsen, var me- get dygtig. Han havde hals- og håndsret over mig efter min faders ønske. Jeg måtte hjem til Kristian med min karak- terbog til underskrift, og enhver karak- ter under g belønnedes med en på kassen.

Den næste i rækken var fransklærer Mathiesen. Stor og svær og i besiddelse af en prægtig slagkraft. Som man måske allerede har observeret, hang øretæverne meget løse. Hvor var det befriende, når Mathiesen i tilfælde af, at man havde været blank under afhøringen, kom med tilbudet: Skal det være en pind (slet) — eller en garv?

"Ansjosen", Peder Wieck, var vor læ- rer i naturhistorie. Han var blevet lidt for gammel og manglede ganske autoritet. I latin havde vi "min søn", d. v. s. rek- tors søn, og i matematik Norup. Disse to sidste var yngste kræfter, og, som et sidespring, følte "gummibolden", Bolt Jørgensen, og jeg os meget bærede ved at være makkere med disse to lærere til tennis på banen i Maglekildestræde.

Sanglæreren, kantor Jähningen (ca. 300 pund levende vægt), slog også en proper næve. Ved vort første møde i so- lennitetssalen blev vor sangbegavelse prø- vet, og var den omkring 0, fik vi beteg-

nelsen "sokat" og den reglementerede øretæve og blev henvist til et hjørne af salen, hvor vi stod og gloede, mens de andre sang.

Gymnastiklærere var "Vølle" Enevold- sen og "Hinse" Hansen. Inspektion i sa- len havde "Ræer" kaptajn Balslev og in- spektion på legepladsen "Trofast" Lar- sen.

Samarbejdet med kammeraterne gik ef- ter mit eget skøn godt. De "smurte" mi- ne danske og eventuelle sproglige stile, og jeg "smurte" alt, hvad der hed matema- tik. Resultatet for mit vedkommende til 4. kl. hovedeksamen: hovedkarakter i matematik: mdl. $+ = \div 14$. Og hermed røg glansen af Martin Rasmussen! Over- sidder -- nej; og dermed afgang fra sko- len.

Småpluk fra skoletiden: Det nedarve- de uvenskab med "bjergrødderne" og "støderne". Valpladsen i de fleste tilfæl- de Breyen's markhus, og det gik ofte hårdt til. Lidt hurtigere gang i gaggelak- kerne var der, når vi enkeltvis var på skæg i gaderne. Det var jo den bekendte Estrup-tid, og de lyseblå gendarmer var ikke til at spøge med.

Jeg havde den lykke i hele min skole- tid i Roskilde at være i kost og pleje hos enkefru Bergstrøm, som jeg troligt fulg- te fra Grønnegade til Algade og til Ring- stedgade. Datteren Marie Bergstrøm var jo en kendt og skattet musiklærerinde gennem en lang årrække. Den dumme og mest dovne elev på musikkens område var sikkert mig. Jeg manglede både lyst og evner.

Da jeg skrev Ringstedgade, kom jeg til at tænke på en lille episode, da vi boede dér: det var høchstens tid, og firmaet Hans Jacob Kornerup havde på sin mark ude ved spritfabrikken 10—15 dejligt toppede høstakke. Vi var tre raske gutter, der tre gange tog turen gennem hele rækken. Evtigt grin, indtil jeg ved min hjemkomst savnede mit ur. Det var vel nok en slukøret Martin, der måtte hen hos købmanden og gå til bekendelse. Uret fandtes to måneder senere under fodrin-

gen med høet og endda i hel og uskadt stand.

Efter de seks år i Roskilde blev der programforandring. Var min ballast på matematikkens område meget minimal, så var jeg velfunderet på latinens område. Ergo, discipel på Ordrup apotek, et pragtfuldt sted med den skønne Jægersborg allé lige om hjørnet. Et imponerende liv var der i den gamle allé. Den ene dag den granvoksne russerczar med sine to livkosakker. Det næste øjeblik den flotte rytterskikkelse Christian d. IX til hest. En anden dag Frederik d. VIII til hest, ledsaget af berider Noll. Ofte havde vi besøg af prins Gustav, der altid var ledsaget af sin huslærer P. P. P. Dorph, almindeligvis kaldet "pas på prinsen-Dorph". Kom der klienter fra "Brødrehøj" med de fra billeder kendte tre Grand Danois'er, var hele skranken opfyldt. En daglig begivenhed var étatsråd Moresco i åben landauer med kusk og tjener og fire flotte sorte heste. Når til dette kommer Dagmar Hansen i "Over Stalden", så var der jo noget for øjet.

Vrangsiden af medaljen var daglig nattevagt med opringninger 10—15 gange. Apoteket var nemlig meget fint assorteret med alverdens vine, som solgtes uden recept på alle døgnets timer, og is i stænger kunne erholdes samtidig. Nattevagten betjentes af en kandidat og mig, og da kandidaten kun måtte forstyrres i tilfælde af en recept, kan man forstå, at det var min nattesøvn, det gik ud over. Da jeg derfor bad min far om at komme til et roligere sted, var svaret bare: Du bliver, hvor du er!

Den dag jeg fyldte 18 år, rejste jeg til Tyskland, hvor jeg var et år i Aabenraa og et år i Flensborg, men da tyskerne ville have mig som soldat, gled jeg hjem til Danmark igen, gik på session og blev infanterist i Helsingør.

Dér har jeg boet lige siden, og jeg mindes stadig — trods mdl. + 'et — min kære gamle skole på Bondetinget i Roskilde.

Tak for de seks år deroppe!

Martin Rasmussen.

Fru Morthorst in memoriam

18. juli 1873 — 14. januar 1957.

Atter er en af de store gamle fra vor skoletid gået bort.

Fru Morthorst blev født i Horsens i et hjem med traditioner. Hendes far var yngste søn af den berømte vinhandler Waagepetersen i Store Strandstræde, hvis familie gentagne gange er forevigt af Marstrand. Han blev brygger og grundlagde Horsens Bryggeri, som han udviklede til en stor virksomhed efter datidens forhold til trods for, at han i 32 år måtte køre i rullestol, invalideret af giftfeber. Af de seks børn var Elise den yngste, og hun fulgte to søstres eksempel og blev lærerinde. Hendes store pædagogiske evner viste sig

straks, idet hun blev ansat på seminariet omgående, hvor hun i begyndelsen underviste elever, som delvis var ældre end hun selv.

Under sin påfølgende ansættelse på forberedelsesskolen i Horsens traf hun sin senere mand, der som adjunkt på latinskolen også havde timer på forberedelsen. De blev gift i Horsens den 28. december 1905.

1907 blev hr. Morthorst adjunkt ved Roskilde Katedralskole, og selvfølgelig fandt også fru Morthorst straks beskæftigelse på skolen, specialuddannet gymnastiklærerinde fra Statens Kursus som hun var, og denne virksomhed fortsattes ubrudt, til de begge trak sig

tilbage i 1943. På grund af datidens ejendommelige regler så gamle rektor Berthelsen sig ikke i stand til at fastansætte mere end den ene af et lærerpar ved skolen, og dette er årsagen til, at fru Morthorst forblev timelærerinde i al sin tid på skolen.

I 1913 oprettede en kreds af lærere med C. C. Christensen, Mikkelsen og Morthorst i spidsen den hårdt tiltrængte forberedelsesskole, og her blev fru Morthorst en betydningsfuld medarbejder. Hun fik undervisningen også i naturhistorie og religion, de to fag, som ved siden af gymnastikken havde hendes største interesse. I mange år foregik latinskolepigerenes gymnastik under hendes ledelse i den lille skoles gymnastiksal, fordi den store skoles måtte bruges til drengene.

Det kan synes mærkeligt, at det er en dreng, som kommer til at skrive disse minderord om Katedralskolens pigegymnastiklærerinde, men årsagen er den, at det tillidsforhold, som opstod allerede ved min første naturhistorietime på forberedelsen i 1925, kom til at vare for bestandigt, idet hun fulgte mig med sin levende, positive hjertelighed og til sidst i sin høje alder bad mig drage lægelig omsorg for sig.

Hun var en god pædagog, levende og fornøjelig i sin undervisning og hjertelig i sin forståelse af eleven og hans eller hendes problemer. Det var ingenlunde let at begynde i byskole dengang, når man var en lille bondedreng i gammeldags tøj og med uforfalsket sjællandsk dialekt, der let affødte komiske situationer overfor byskolens kultiverede højdansk. I sin egenskab af jøde forstod hun dialektens særpræg og kunne på en let og definitiv måde standse det billige grin. Hun var dybt og alvorligt religiøs, men ingenlunde alvorlig, snarere lattermild og smittende humørfyldt med den ægte humors forstående og medfølelse islæt.

Med sin fødte stil, sin naturlige pondus og sin udprægede moderlighed blev hun midtpunktet i lektorhjemmet i Ringstedgade, som mange vil sende taknemmelige tanker til for gode stunder, i første række kammerater til de tre børn, Erik (student 1924), Lis (student 1926) og Grethe (student 1928).

Efter lektorparrets tilbagetræden fra skolen i 1943 blev det børnebørnene og familiens fælles ferier i sommerhuset ved Hjerdingstrand i lektor Morthorst's fødesogn, som optog hende mest. Hun bevarede sin åndelige vivacitet, sin læselyst og sin hjertevarme interesse for mennesker til det sidste, hvilket bidrog meget til at hjælpe hende i sorgen og ensomheden efter lektorens død i 1948.

Hun oplevede at følge sine børns udvikling, og hun fik lov at lukke sine øjne i sin datter Lis' hjem, omgivet af alle sine kære, klar til en time før alderdommen standsede hendes hjertes slag.

Et betydeligt menneske, en helstøbt personlighed er gået bort i klar og harmonisk erkendelse af seniet uden et øjeblik at blive senil. Dette er at være pædagog til det sidste. Vi vil bevare hende i taknemmelig erindring.

Oluf Poulsen.

S

Professor Søren Bloch Thrige

Roskilde Katedralskoles nuværende rektor, Tønderlund Hansen, er student fra Haderslev Katedralskole i 1929. Dette er det nyeste "bytte" mellem de to skoler. Men også andre af skolens nuværende og tidligere lærerkræfter har gjort turen Haderslev—Roskilde, således kom lektor Skov i 1933 til Roskilde fra Haderslev, hvor han havde været adjunkt i nogle år. Fhv. rektor V. S. Lauritsen mindes stadig som en særdeles afholdt inspektør ved Haderslev Katedralskole i tiden fra Genforeningen til 1923.

Men også rejsen i omvendt orden er blevet foretaget af dygtige lærere. En af de mest kendte og betydningsfulde mænd, der drog fra Roskilde til Haderslev, var Søren Bloch Thrige.

S. B. Thrige var født i Roskilde den 18. marts 1820. Hans fader, dr. phil. Hans Peter Thrige (1792—1827) var student fra Roskilde i 1809 og var overlærer ved samme skole til sin død i 1827. Moderen Margrethe Bloch var datter af Søren Nicolai Johannes Bloch, rektor ved Roskilde lærde Skole fra 1815 til 1851. Det var om Margrethe Bloch, at Poul Martin Møller skrev "Torbisten og Fluen", efter at hun havde vraget ham, hendes første frier. Hun blev gift med H. P. Thrige 1819, og efter dennes tidlige død giftede hun sig i 1835 med sin afdøde søsters mand, professor ved Kiels Universitet Chr. Paulsen, kaldt "den første sønderjyde". Søren Bloch Thrige studerede to år hos stedfaderen ef-

ter at være blevet student fra Roskilde i 1836. Senere var han på en studierejse i Tyskland for i 1843 at blive philologisk kandidat ved Københavns Universitet. Samme år blev han lærer ved Roskilde Katedralskole. 1845 blev han overlærer i Slagelse, men vendte året efter tilbage til Roskilde som overlærer. 1845 blev han gift med Christine Augusta Fibiger (4/9 1822. † 16/7 1900), en søster til Johs. Fibiger, som også var Roskilde-student, senere lektor og præst i Haderslev.

1850 blev den da 30 år gamle S. B. Thrige udnævnt til rektor ved den rekonstruerede lærde skole i Haderslev. Forud for dette var der gået en årelang kamp i Nordslesvig for at få den i Haderslev tysksprogede højere skole omdannet til en dansksproget latinskole. Alle latinskoler i hertugdømmerne var på den tid tyske af sprog og ulykkeligvis også af ånd. 1839 rejste der sig en folkestemning for en dansk latinskole i det dansktalende Nordslesvig. I de skrivelser, der udspandt sig heraf, deltog blandt andre rektor Bloch, Roskilde, der den 30. apr. 1841 i dagbladet "Dagen" skriver: "Undervisningen i Haderslev lærde Skole bør i hovedsagen gives på dansk, måske kunne man lempe sig lidt efter de hidsige gemytter og lade forandringen ske successivt, først kunne nogle discipliner, og efterhånden som der ansættes nye lærere, flere og flere foredrages på dansk". Også Hjort Lorenzen, prof. Chr. Paulsen, Uwe Jens Lornsen og Kong Kristian VIII deltog i diskussionen. Den 19. Maj 1847 forelå der endeligt et kongeligt reskript om, at hele undervisningen ved Haderslev lærde Skole skal meddeles på dansk. Skoleændringen blev imidlertid udskudt p. gr. a. krigen 1848—50, men i slutningen af august 1850 forelå udnævnelsen af seks danske lærere til Haderslev lærde Skole. Thrige var udset til rektor og digteren Edvard Lembcke til kontrektor.

Haderslev lærde Skole, som var oprettet den 6. Febr. 1547 af Hertug Hans

den Ældre, havde altid været latin-tysksproget og blev ligesom fra 1864 til 1920 benævnt Johanneum. I Thriges rektorperiode (1850—64) kaldtes den Latinskole. Først efter Genforeningen i 1920 kaldes den Katedralskole.

Med Søren Bloch Thrige og ikke mindst de andre danskuddannede lærere, der virkede ved Nordslesvigs kulturelle højborg mellem de to krige, blev der tilført landsdelen danske impulser, som skulle få stor betydning i tiden fremover.

Thrige var dog ikke af dem, der spontant prægede deres omgivelser. Han havde tilbøjelighed til at hæve sig op i højder, hvor nærmere kontakt mellem elever og lærer var vanskelig at etablere.

Lembcke skriver i sine erindringer: "Thrige, en kundskabsrig historiker og dygtig og nøjagtig lærer — han var dengang i sin fulde ungdomskraft — havde et ret tiltalende og vindende væsen, kunne repræsentere skolen ret anstændigt og var yderst elskværdig og forekommende overfor lærerne, der rigtignok mere betragtede ham som kammerat end som rektor og dermed foresatte. Han var i det hele velvillig mod alle, men af blødagtig natur, satte pris på alle livets behageligheder, men ville især gerne undgå alle ubehageligheder. Et bestemt nej faldt det ham meget svært at sige, og den fasthed, som en rektor behøver overfor forældre og disciple, manglede han aldeles, hvorfor lærerne ikke kunne gøre regning på at finde støtte hos ham, men måtte hjælpe sig selv og endog støtte ham, så at han, når det kneb, kunne forskanse sig bag en "beslutning af lærerkollegiet". Skolens styrelse blev i grunden rent republikansk. Lærerforsamlingen blev ikke blót hørt, men havde den afgørende stemme. Med skolen gik det godt, fordi der var et godt sammenhold og samarbejde mellem lærerne, og fordi den danske skole fandt sympati hos befolkningen, der glædede sig ved forandringen, og disciplenerne fra byen og landet betragtede lærerne med overordentlig respekt. — Mit forhold til Thrige var ... over-

måde venskabeligt. Hans hjem var hyggeligt og stod i hyppigt samkvem med lærerne og deres familier. Men noget egentligt venskab mellem ham og mig kunne der ikke blive, dertil var vi alt for forskellige“.

Selv om en af rektor Thriges gamle elever skriver om ham, at "han var tør som en mumie, og siden opdagede jeg, at hans lærebøger lignede ham", må man ikke forledes til at tro, at Thrige altid har muret sig inde i sin skole og sit studerekammer. Han var således i tre perioder formand for selskabet "Harmonien", den danske selskabelige forening i Haderslev. Men som det fortælles, "han går helst ud om lørdagen, da han bedst kunne ofre denne dertil, medens hans foretninger de andre dage vanskeligere tillod ham at være så længe ude om aftenen". Pligtopfyldende var han. I "Harmonien" var Thrige en flittigt benyttet foredragsholder, således annonceres 1852 i "Dannevirke": Rector Thrige agter Løverdagen den 17. ds. om Aftenen Kl. 7 i Selskabet "Harmoniens" Locale at holde sit første Foredrag over Fædrelandets Historie". — Hans fremstilling var uhyre saglig og tør, og ofte blev hans tilhørere sat på adskillige timers udholdenhedsprøve, men hans kloge tale på modersmålet forsonede dem og bibragte dem rigt udbytte.

Med krigen 1864 og den dermed følgende besættelse af hertugdømmerne med preussisk-østrigske tropper blev den danske skole i Haderslev lukket den 9. marts. En tid endnu opretholdt lærerne undervisningen rundt om i private hjem, til det også blev forbudt den 9. juli, og over Lübeck rejste de til København.

Da håbet om at kunne vende tilbage til Haderslev brast ved fredsslutningen, oprettede de otte af lærerne den private examensskole "Haderslev Læreres Skole i Kjøbenhavn" med Thrige som selvskreven bestyrer. Den 7. sept. 1864 begyndte skolen, og efter et års tids omflakken til forskellige lejede lokaler i byen fik man sin egen bygning i Løngangstræde.

Allerede i Haderslev beskæftigede Thrige sig med historieforskning, men først i København med dets arkiver og biblioteker kunne han rigtig fordybe sig i studierne. Blandt mange arbejder bør nævnes hans hovedværk: "Danmarks Historie i vort Aarhundrede", som var universitetslærebog i mange år. Udenfor lokalhistorisk interesseredes kreds er det sikkert hans historisk videnskabelige indsats, der kendes bedst. Men hans viden og kunnen spændte vidt, således underviste han i latin og græsk i afgangsklasserne.

1853 blev Thrige titulær professor, af denne grund lød han blandt disciplene (i København) navnet "Feten" og hans kone "Fetinden".

At prof. Thriges noget stive og korrekt videnskabelige væsen ikke ændres ved hans nye tilværelse i København, er forståeligt. Fra skolen i hovedstaden skildrer en elev morgensangen, "hvor Thrige værdigt kom skridende op ad salens gulv for derefter med monoton røst at oplæse et passende stykke af Testamentet, den pågældende dag læste han om, at det regner på retfærdige og uretfærdige. — I det samme kom skolekonen, som netop var ved at overbruse pladsen udenfor, til at sende en douche ind gennem det åbne vindue". Man forstår den påfølgende munterhed.

Med årene gik elevtallet støt og jævnt tilbage, hvilket i stille stunder skal have pint Thrige meget, da denne skole havde hans kærlighed og var en væsentlig del af hans livsgerning. 1889 forlod han skolen, og 1890 måtte den lukke sine porte for bestandig.

Thrige helligede sig nu forskningen resten af sit liv. Han døde 81 år gammel den 1. juli 1901 og ligger begravet på Vestre Kirkegård i København.

For befolkningen i Haderslev by og omegn, ja, faktisk hele Nordslesvig, betød de få års danske skolevirksomhed forestået af rektor Thrige og hans kolleger uendelig meget for det nationale virke i de strenge år for Slesvig fra 1864

til 1920. Deres hævdeelse af dansk sprog og åndsliv har sikkert båret frugt helt op til de to betydningsfulde afstemningsdage i 1920, muligvis til den dag i dag, hvor der i Sønderjylland stadig findes nationale modsætninger, af en sådan karakter, som man næppe drømmer om nord for Kongeåen.

Til slut et citat af en af Thriges gamle elever: "Fra os, som kendte den milde måde, hvorpå han ledede undervisnin-

gen, har ofte og skal også i fremtiden lyde en tak for alt, hvad vi skylder ham".

- Litteratur: 1) Haderslev-Samfundets Aarskrifter.
2) „Harmonien“ 1799 — 1849 — 1949.
3) Bladet „Dannevirke“ 1838 — 1938.
4) Dansk biografisk leksikon.

Tage M. Grodum.

Et par løsrevne erindringer

Roars Kilde beder hvert år en af dimittenderne om at tage afsked med skolen i et bidrag til årsskriftet. I år giver vi ordet til student Hans-Ole Hansen, Lejve.

Jeg arme synder, som er sat til at bette om begivenheder, der allerede ligger hensunkne i urtids tåge, og om mennesker, der allerede er forsvundne i glemselens vande!

Måtte disse mine genfundne optegnelser være så oprigtige brudstykker af et tre års evangelium, at bare halvdelen kunne holdes for sandhed, og ikke poetiske dårskeer eller løgn. Du store moder, Alma Mater, giv mig for een gangs skyld en dråbe af din visdom.

★ ★ ★

... opdagede igår, at skolen er blevet offer for en æstetisk infiltration. Nej, ikke en ny lærer. Vågnede med en kold, nøgtern bevidsthed om, at en nøgen, glatpoleret bordplade strakte sig under og foran mine hænder. Min kniv blev mig frataget, og uhyrlige trusler udskregget over mit syndige hovede.

Ak, nu forsvinder altså de sidste planer fra Noahs ark og Marie Antoinettes skafot: vore gamle skolebænke! Da vore stenalderforfædre sleb på deres flinteøkser, sad peblingene på umage fyrrestam-

mer ved Ros klare væld. Da vikingerne stormede Lindisfarne økloster, eller da salig Margrethe sænkede skibe ved Skuldelev, sad peblingene på umage fyrrestammer ved Ros efterhånden noget blodplumrede væld. Da Kristian Firtal dirigerede rundt med håndværkerne ved Domkirken, fulgtes hans armbevægelser af skriblende peblinge, placeret på umage fyrrestammer. Og da atomstationen Risø blev rejst, sad vordende atomteknikere på de samme fyrrestammer, skønt Ros væld var blevet noget klejn. Men da skolen skiftede rorgænger forrige år, skulle ihvertfald i første omgang realklassernes bagdele vænnes til mere funktionalistiske former, og eleverne ikke mere holdes kunstigt vågne ved at skulle klamre sig til en kantet hønsepind. Ak, i de nye stole smiler velvære og behag atter til een, og dermed Morfei armé. Vort hovedfag hed ellers bordpladenedbrydning. Hvormange runer med forblommede hentydninger til de iøvrigt irriterende velforberejede hunkønsvæsener er der ikke skåret ind i de bedagede månelandskaber, der gik for at være skoleborde. Futarken bar med glans sin renaissance.

★ ★ ★

At vi fik Gustav Rorsmand op i løftingen, ses vel mest på den realistiske model af Verdun og slagmarkerne sammesteds, som for tiden er opstillet foran rektorboligen. Granathullerne og de udbombede staldbygninger minder os om vort eget indre efter en uforberedt latin-time.

Og man siger os, at rektordomicilet vil genopstå af disse grus- og askedynger som fugl Phoenix! (Gid det var skolen, der ... nå, nå, så, så, lærdommens tempel bør ikke være smykket med ydre pragt, men med indre dyd!) Det er os en ufattelig tanke, som vi dog ved vil være realitet, inden vi går til eksamen, for bevillingerne er offentliggjorte. De er også omregnet i biografbilletter til filmen Øst for Paradis, eller soft ice.

Men, eftersom kommende generationer vil komme til at gå i skole sydøst for Paradis, når den skimlede kasse derovre er blevet sminket, bør vi ikke tænke på noget så banalt som biograf eller is-cream.

Her vi ere i åndernes rige, lad da fare al jorderigs tant.

★ ★ ★

I min erindrings støvede psalmebog gemmer jeg forvist mindet om vor klare morgenlovsang, som vandt fuld tilslutning fra næsten alle sider. Endnu mere dog den trængsel, der herskede på gangene. Og skønt jeg kun i trede åringer har bevandret denne Via Dolorosa, Smerdens Vej, erindres det som et tragikomisk forspil til Dantes Helvede, når man fra den "åbne, lyse gård kæmpede sig frem mod sit klasseværelse".

Trænges de hvide og røde blodlegemer mon mere trægt og tæt i vore årer end disse arme elever i hine dunkle gange? År ud og år ind skyller de troendes skarer igennem disse katakomber, og ofte tror man i vrimmelen at øjne en eller anden mindeplade over indestængte eller

Student Hans-Ole Hansen.

nedtrampede elever. Dog, ser man nærmere til, er det kun et in memoriam over en salig legatstifter, født, opvokset og atter formuldet i skolens ånd. Engang i middelalderen vel! Jeg forstår fuldtud legatstifterens kærlighed til denne skoles atmosfære, men mine forgængere, de tugtige peblinge, listede også sidelæns gennem gangene på nøgne fødder, akkurat som krabber. Alt åndede i tung, mættet ro. Ak, nu ville selv store udfletninger i alle gangmundinger næppe befri een for indtrykket af at være i et morgenblads rotationspresse.

★ ★ ★

Men jeg føler, at min hukommelse fejler, mine minders blomster ere visnede omkring deres tørre stængler. Hvorfor går det sådan? Jeg har dog tydeligt vist omgivelserne, at jeg har henlevet tre af mine mest stormfulde år dér!

Snarest fordi de haver, som de egent-

lige minder skal plukkes i, er de mere personlige, oplevelser altså. Den med da vi smadrede ruderne. Den med da vi smadrede katederstolen. Den med da vi smadrede skabet. Den med da karakterbøgerne blev uddelt!

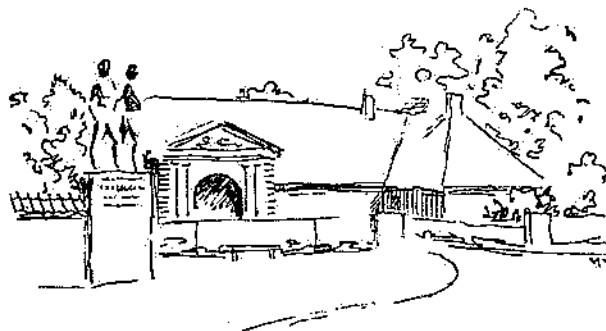
Men de historier skal mine børn have, plus en formaning om, at vi ikke går i gymnasiet for at tilbringe tiden i en lege-

stue, endsige for at sove. Se blot min karakterbog!

Men de skal vel sidde i brede lænestole og have privat løbehjul for overhovedet at kunne krydse de umådelige, knirkefrie gange.

JEG kan prale af ikke at have siddet bedre i tre år end en roer i vikingetiden på sin saltsvampede toft ...

Oldskægge, alias Hans-Ole Hansen.

Generalforsamling og rusfest 1957

Lørdag d. 2. november holdt foreningen sin årlige generalforsamling. Formanden, *Hans Rønø*, bød velkommen og udtalte sin glæde over, at man atter var på skolen. Et særligt velkommen blev rettet til rektor *Tolderlund-Hansen* sammen med en tak, fordi flaget var hejst både på skolen og på rektorboligen.

Rektor blev straks valgt til dirigent og gav ordet til formanden, som aflagde beretning for det forløbne år. Man mindedes de medlemmer, der var gået bort i årets løb: arkitekt *Carl Schiøtz* (4. kl. hovedeks. 1895), stationsforstander *Aage Teglbjærg* (s. 1908), fru *Anna M. Andersen*, f. *Bencke* (s. 1910), fhv. lektor *E. Clausen* (s. 1910), stationsleder *H. M. Christiansen* (t. 1907) og forhv. lærer ved skolen *Axel Rasch Hansen*.

Formanden omtalte festen om aftenen på „Prinsen” og de fremtidige fester. Det er nu så mange dimittender, at man ikke mere kan være på „Prinsen” sammen med jubilarerne. Derfor var det tanken i fremtiden at holde to fester: een på translokationsdagen for de unge dimittender med tvangsfrit samvær, og een om efteråret for jubilarerne i forbindelse med generalforsamlingen. Til begge fester har naturligvis alle medlemmer adgang.

Alle dimittenderne havde umiddelbart efter eksamen fået tilsendt et lykønskingsbrev med oplysning om festen om aftenen samt med meddelelse om foreningens lånefond.

Formanden omtalte ligeledes Roars Kilde som et vigtigt led indenfor foreningen, især for de medlemmer, der ikke er i stand til at komme til festerne. Der blev rettet en tak til redaktøren samt en særlig tak til redaktør

Poul Engelstoft for hans uvurderlige arbejde med at finde alle jubilarene frem.

Poul Hansen forelagde det reviderede regnskab, der godkendtes.

Svarre Nielsen aflagde beretning om lånesagerne: der var indgået restbetalinger af lån samt indfriet syv lån, således at der i øjeblikket er 23 lån ude. I årets løb var der ydet fire nye lån til to stud. odont., en stud. med. og en stud. polit., og der havde hverken været tab eller forespørgsel om henstand. *Svarre Nielsen* syntes, at man burde gøre noget mere for at henlede de unges opmærksomhed på lånene. Det er en reel kontakt mellem Roskildenser-Samfundet og de unge, at de kan få disse studielån. Han foreslog at lave et ansøgningsskema med oplysning om lånebetingelser til uddeling på skolen og bad rektor om at udbrede kendskabet til lånene blandt eleverne, hvilket rektor lovede.

Generalforsamlingen vedtog derefter, at kontingentet fremtidig er 5 kr. de første 8 år efter afgang fra skolen, derefter som hidtil 10 kr.

Aage W. Petersen, Rønø, Holger Nielsen, Lise Nørgaard og *Røest-Hansen* blev alle genvalgt til bestyrelsen. *Poul Hansen* ønskede at træde ud, og cand. jur. *Birthe Juul* blev valgt i stedet for. *Esbén Johannsen* blev genvalgt som revisor.

Under eventuelt spurgte landsretssagfører *Esbén Johannsen*, om det kunne lade sig gøre, at generalforsamlingens deltagere kom til at overvære lovsangen på skolen lørdag eftermiddag før generalforsamlingen ligesom i tidligere år. Rektor oplyste hertil, at man sang morgensang hver morgen, men at han var villig til at flytte den — dog inden for skoletiden, da mange af eleverne ellers ikke kunne nå deres tog. Skolen slutter kl. 13 om lørdagen, og dette tidspunkt var for tidligt for Roskildenser-Samfundet. *Rønø* havde allerede forespurgt, men man var blevet enige om, at det ikke kunne lade sig gøre.

Amdi foreslog en nærmere kontakt mellem skolen, rektor og Roskildenser-Samfundet og henstillede, at man slog et slag for foreningen i *Quid Novi* for at få de afgående elever til at blive medlemmer. (Hvilket er sket).

Derefter talte rektor *Tolderlund-Hansen* og

gjorde rede for skolens store byggeplaner, som omtales andet sted i bladet. Rektor fortalte om, hvad der foregår på skolen udover undervisningen, bl. a. skolekomedien i november, juleafslutningen i domkirken, skolebal og lejrskolen. Fire klasser skulle på Roars gård ved Vig i sept.—okt. og 1. g. på lejrskole i Kollund og på Bornholm. Hvis alle eleverne skulle på lejrskole i Vig, skulle man beslaglægge Roars gård i en hel måned.

Rektor omtalte derefter, at han agtede at indføre erhvervsvejledning for eleverne i 2. og 3. g., særlig vedrørende den akademiske uddannelse. Han ville arrangere aftener på skolen og håbede at formå en uddannet akademiker og en ældre studerende indenfor hver faggruppe til at stille sig til rådighed for eleverne med instruktion og navnlig med besvarelser af spørgsmål. Her kunne Roskildenser-Samfundets medlemmer hjælpe meget. Det ville være værdifuldt for skolen, om forskellige medlemmer af Roskildenser-Samfundet ville stille sig til disposition i denne sag.

Svarre Nielsen stillede sig gerne til rådighed som vejleder, selv om han ikke fuldt ud sympatiserede med tanken. Man skal have noget at leve for, men man hayner allerede i skolen i et jag for at finde noget at leve af.

25-års jubilaren *Poul Oxhøj* fortalte om erhvervsvejledningen på skolen i Horsens, hvor han selv bor og har været med til at vejlede eleverne. Han anbefalede forslaget og sagde, at havde man haft en sådan vejledning i skolerne tidligere, ville livet sikkert have formet sig anderledes for mange.

Formanden sluttede generalforsamlingen med at rette en tak til dirigenten.

„Prinsen“s store sal var propfuld, da formanden om aftenen bød velkommen ved middagen for jubilare og dimittender. En særlig velkomst blev rettet til foreningens tre æresmedlemmer, forh. rektor *Lauritsen* med frue, redaktør *Poul Engelstoft*, 12 lærere og rektor *Tolderlund-Hansen* og frue.

Aftenens rustaler var overlæge *Henry Olsen*, som havde en datter blandt dimittenderne.

Jeg har hørt mange rustaler, sagde han

bl. a., men jeg har glemt dem igen. Derfor er det ikke nemt nu at være taler selv. Jeg ville gerne give de unge et godt råd med på vejen, men det er svært at give et menneske over fem år gode råd. Det vil helst selv finde ud af problemerne.

De gamles visdom bestod ofte af viden og ikke af visdom. De var patriarker med 16 børn. Nu har man kun få børn, og de unge nutildags er så kloge. Jeg ved ikke, hvad der ventes af jer, men det er jer, der skal skabe.

Jeg vil gerne sige jer et par ord om kunsten at leve. Vi møder med hver sit behov, men vi er samfundsindivider, og derfor kommer der en stor spænding i vor tilværelse. Vores behov kommer til at kæmpe med andres behov, og vi kan kun få den rigtige balance i tilværelsen ved at give og at få. Vi fødes som enere og lever som enere og er alle dybt forskellige. Den mest jublende glæde og den dybeste sorg er din alene. Ingen har samme behov. Du må selv træffe dine beslutninger og tage konsekvenserne deraf.

Det, jeg gerne vil give jer med på vejen, er den saglige og den sympatiske forståelse. Svinger den sympatiske forståelse, så tænk over den saglige og prøv at lære et menneske, som du måske ikke kan lide, at kende gennem den saglige forståelse. Når man lærer et menneskes bevæggrunde at kende, kan man ofte bedre forstå det menneske og kommer måske ligefrem til at synes om vedkommende. Det er meget vigtigt og meget nyttigt, at man altid kan oprette en forståelse, hvis man prøver på at lære et menneske sagligt at kende.

Dimittenderne blev derefter hyldet og Oxholms legat uddelt til student *Knud Erik Borup*.

Student *William Lunding Smith* talte for studenteholdet og sagde bl. a.:

For første gang står vi her og siger, at vi ikke mere hører til Roskilde Katedralskole. Det eneste, vi tog med os, var et stykke papir og huen. Det er, ligesom man har mistet noget. De tre måneder, vi har været uden skole, har givet os så meget perspektiv, at vi kan se, at skolen er et sted, hvor vi hører til. Om få år er vi fremmede på skolen, men Roskildenser-Samfundet er det sted, hvor vi kan komme og mærke den atmosfære, der hører skolen

til. Et leve for foreningen — den forening, der holder skolens ånd i live!

Skolens nye rektor, *Tolderlund-Hansen*, talte derefter og sagde:

Da jeg i sommer kom til Roskilde, gik jeg en dag i haven sammen med pedel Døssing. Der var et staudebed, som var meget tilgroet, og så kan man jo bestemme, at nu skal det væk. Men Døssing og jeg bestemte, at det ikke skulle væk, men bare tyndes ud.

Lad det være et symbol på skolen. Der er mange traditioner, som jeg gerne vil bevare.

Der har været mange markante rektorer før mig. Der var Boëtius med sine berømte censorfrokoster, hvor man i procession gik ned i haven til kilden og hentede snapseflasken. Der var Lauritsen med mindegangene og Fogh med sin kærlighed til ungdommen.

Skolen er et levende og groende liv og altid nutid. Hvis man lader alting vokse, kvæler det hinanden, men jeg vil være med til at værne alt, hvad der tjener livet på skolen.

Bagerst i staudebedet i min have stod nogle høje og flotte gule blomster og dannede ligesom en baggrund. Roskildenser-Samfundet er som disse gule blomster. Jeg er imponeret over, at foreningen har formået at knytte så mange gamle elever sammen. Jeg har fået tilsendt alle de gamle numre af Roars Kilde og har læst dem, og der mødte jeg alt det groende liv, der hører skolen til. Lad os håbe, at Roskildenser-Samfundet må trives og vokse og danne en naturlig baggrund for det liv, der leves på skolen.

Rektor sluttede med et leve for traditionerne og et stadig gryende og levende liv på Roskilde Katedralskole.

25 års jubilaren, dr. med. *Oluf Poulsen* talte for sit hold:

Vi vil sige tak, fordi vi måtte være med i aften. Når jeg står her i dag 25 år efter, at jeg blev student, er det med følelsen af, at der er noget historisk ved vores hold. Vi var nemlig rektor Boëtius' sidste hold, og i dag står vi her med en ny rektor. Vi, der har læst Roars Kilde, har følt os dybt grebne af rektor Tolderlund-Hansens ord ved tiltrædelsen i sommer.

Til de unge sagde han: Vi er betaget af, hvad menneskeånden har formået. Vi ser

paddehatte skyde op mod øst og vest. Vi ser, hvad menneskene er i stand til at destruere. Jeres generation skal være med til at bygge en højvej og udnytte atomkraften fredeligt. Et godt råd med på vejen: den, jeg selv har lært mest af i tunge stunder, er Chesterton, der har sagt det skønneste, der findes i litteraturen.

Jeg vil ønske for jer fremover, at I må have nogen at dele jeres oplevelser med. Gid fremtidens lys må stråle på jeres vej!

Student fra 1917, overlæge *Hans Tønnesen* talte for 40-års jubilarene. Når Roars Kilde kommer, sagde han, får man en vis respekt og en vis fornemmelse af skoleånd. Det minder os om det sted, hvor vi har fået vor viden. Vi føler os yngre, end vi ser ud til. Det er åndens kamp over materien.

Forretningsfører *Willumsen*, realist fra 1932, talte også for sit hold af jubilare.

Han sagde, at det havde været en strålende oplevelse at mødes med de gamle kammerater, og opfordrede til at lade skolevenskabet strække sig langt ud over skoletiden og klassen.

Viceinspektør *Aage Madsen*, 4. kl. hovedeks. 1907, var den eneste fra sit hold, der var mødt. Holdet havde været det sidste på skolen efter den gamle ordning. Han sluttede med at udbringe et leve for skolen.

Svarre Nielsen talte for „pigerne“, og ingeniør *Axel Smidt*, student 1897, holdt en tale, der bringes andet sted i bladet.

Til sidst talte rektor *Lauritsen* og ønskede Roskildenser-Samfundet og skolen tillykke med den nye rektor.

Efter middagen var der bal, som begyndte med en festlig polonaise, hvor alle deltagerne var paa gulvet, og dansen gik derefter lystigt til kl. 1.

En 60-års jubilars tale

*Når Jupiter på Olympen talte, og Pallas
Athene tilføjed et ord,
når Cæsar i Senatet talte og ligeså Cato,
der var major,*

*når Holberg skrev komedier mange,
når Grundtvig skrev epistler lange,
når Churchill talte i sit Parlament,
når Jens Busk benægted fakta rent,
så opstod der straks bevingede ord.*

Vi har mange gode, gamle bevingede ord, som jeg ikke skal komme ind på; men jeg vil fortælle et, som en gammel bonde engang sagde:

„Det går s'mænd nok, for det skal jo gå, og går det godt, så er det jo godt, og går det skidt, så går det jo alligevel.“

Så har vi flere bevingede ord af nyere og nyeste dato og med politisk tendens,

f. eks. tvungen opsparing og folkepension, som jeg af gode grunde interesserer mig for.

Men jeg vil nævne ordet „skoleordning“, der er et meget bevinget ord. Det er fløjet frem og tilbage mellem ministerium, rigsdag og lærerforsamlinger, og det flyver endnu.

Den stående strid om skoleordningen skal jeg ikke blande mig i, men jeg vil nævne et forslag fra formanden for „Dansk Ingeniørforening“, direktør Orla Rode, angående gymnasieordningen, hvor vi nu har tre retninger: den klassiske, den nysproglige og den matematiske.

Mens han vil bibeholde den klassiske, kunne han tænke sig at slå de to andre sammen i en mere sprogligt betonet retning med mindre matematik, fysik og kemi end i den nuværende matematiske, og helt sløjfe denne, eller dog måske sådan, at der i 3. g. blev nogen adskillelse.

For de studerende (f. eks. stud. polyt.er), som ønsker noget mere matematik, fysik og kemi, er der let adgang hertil ved at bruge et aar til at tage adgangseksamen til Polyteknisk Læreranstalt.

Han mener, ingeniører ville have godt af at have lært noget mere af de levende sprog, og de ville også have godt af at have lært latin og andre kulturelle fag — fag, som det senere er meget vanskeligere at tilegne sig end de matematiske.

Og for manges vedkommende er det for tidligt i 14—15 års alderen at tage stilling til sin fremtidige livsførelse.

Til de unge vil jeg sige: I skal være glade for alt, hvad skolen har givet jer

for, selvom I synes, det var terperi. I skal være glade for den latin, I har lært, selvom I synes, grammatikken var svær.

Et andet ord, der bør være bevinget, ligger mit hjerte nær:

Roskilde Katedralskoles historie.

Skolen er en af de ældste i landet, så gammel at de første elever, som rektor har sagt, godt kan have været vikingesønner.

Det er ikke, som rektor også har sagt, noget, vi skal være vigtige af, men snarere ydmyge. Hertil vil jeg dog tilføje, at det også giver adelskab, men adel forpligter.

Lad os derfor være lidt rundhændede, når talen er om bidrag til udgivelsen af skolens historie. Her vil jeg på eget initiativ foreslå jubilarerne holdvis og helst endnu i aften at samle et bidrag ind, som jeg er vis på, at Roskildenser-Samfundet gerne vil tage imod. Bidrag, små såvel som store, vil sikkert være velkomne.

Tilslut en hyldest til Roskildenser-Samfundet og en hilsen til vor nye formand, Kong Hans.

Axel Smidt,
student 1897.

Åbent brev fra en bekymret formand

Hvor kan det være, at Roskildenser-Samfundet ikke bliver større? Vældige årgange forlader skolen hver sommer, men medlemstallet har desuagtet nu i en lang årrække uforandret ligget på godt 1000. Kontingents størrelse kan da ikke afskrække nogen: 5 kr. de første 8 år efter afgang fra skolen og derefter 10 kr. Som i tidligere år ligger der et indbetalingskort i bladet, der tilsendes alle medlemmer og alle årets dimittender og jubilarer. Alligevel opvejes tilgangen af afgang. Der er i øjeblikket ca. 40 restanter trods to indbetalingskort og én opkrævning. Egentlig skulle disse være slettet som medlemmer, men de modtager alligevel dette nr. af "Roars Kilde" i det håb, at de skulle komme på bedre tanker.

Stiger medlemstallet ikke, må Roskildenser-Samfundet standse sin virksomhed som festarrangør for dimittender og jubilarer, og det ville være sørgeligt. I de kommende år vil der hver sommer blive

dimitteret alene ca. 125 studenter og ca. 50 realister. Selv til et beskedent traktement løber regningen ubyggeligt op. Også jubilarene bliver større og større, og her har vi allerede måttet rebe sejlene ved at lade 25-års jubilarerne selv betale deres kuvert.

Roskildenser-Samfundet har kun én indtægtskilde: medlemmernes kontingenter. Bliver denne kilde ikke til bæk og senere til å, går vi ganske simpelt fallit.

Der går mange penge til "Roars Kilde", som nødig skulle forringes, og vi sætter en ære i at yde vore årlige legater og gymnastikpræmier til skolens elever. Det kan derfor komme til at knibe med at få midler tilovers til festerne, hvis medlemstallet forbliver konstant.

Derfor, kære medlemmer og kære dimittender og jubilarer, der ikke allerede er medlemmer: Benyt vedlagte indbetalingskort efter dets bestemmelse snarest.

Sviht ikke Roskildenser-Samfundet.

HANS RØNØ.

Roars Kilde'r til salg

Roskildenser-Samfundets arkiv ligger inde med en hel del eksemplarer af tidligere årgange af „Roars Kilde“. Mon det ikke kunne tænkes, at nogle af de yngre medlemmer kunne have interesse af at erhverve ét eller flere af disse smukke årsskrifter, der alle er fulde af minder om vor gamle, evigunge skole?

Til orientering for eventuelle købere følger her en kort oversigt over de vigtigste artikler:

Årgang 1939: „Lektor Rathsack har taget sin afsked“. Skolens minde- og udsmykningsfond. Viggo Christiansen. Lærerkollegiet for 50 år siden. Gustav Wied i Roskilde (Holger Rørdam).

Årgang 1940: Lektor Schönau har taget sin

afsked. Nyt fra Mindegangene. Lidt om Hoffmeyer-Hansen. Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1941: Roskildenser-Samfundet gennem 25 år. Frøken Schiøtz har forladt skolen. Jacob Krarup — in memoriam. Nyt fra vor gamle skole. En rustale (P. Ilsøe). Gamle minder — klokkeklang (Oscar Frederiksen). Klubben Hroar har ogsaa jubilæum. Roskilde Domkirke og vinteren (J. O. Arhning). Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1942: Rektor Boëtius 80 år. Afsked med dr. Ingerslev. Skolebygningens 100-års jubilæum. Barnets røst fra 1840'erne (V. Boëtius). Da Jomborg faldt for 40 år siden (Haralda Poulsen). Omkring skolen. Fra firser-

nes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig). Lidt om Hroar, Skræp, Pallas og Peblingen.

Årgang 1943: Rektor Boëtius — in memoriam. Rektor Boëtius' afskedstale 1932. Lektor Schönau — in memoriam. Ved lektor Morthorst og frues afgang. Fra den gamle gymnastiksal. Til Erik Svarres minde. Lektor Rath sack — in memoriam. Omkring skolen. Latinskoledrengenes soldaterforening — et 50 års minde. Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1944: Henrik Bertelsen (V. S. Lauritsen). Farvel til skolen (Troels Munk). Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1945: Wald. Oxholm — in memoriam. Skolen under besættelsen. Lektor Heuer — in memoriam. Fru rektor Boëtius — in memoriam. Rasch Hansen er gået. Ahlefeldt-Laurvig 75 år. Mine to rektorer (P. Engelstoft). Overlærer Kr. Mikkelsen (Holger Rørdam). Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1946: Mindehøjtidelighed for faldne kammerater. Georg Quistgaards fængselsdagbog. Farvel til frøken Moes. Forberedelsen. Fra firsernes Roskilde (Ahlefeldt-Laurvig).

Årgang 1947: Ahlefeldt-Laurvig — in memoriam. Ved rektor Lauritsens afsked. Skolens nye rektor. Lektor Adler Lund — in memoriam.

Årgang 1948: Lektor Morthorst — in memoriam. Skoleårene 180—81 (L. P. Egerup). Gymnasieklubben Hroar.

Årgang 1949: Samtale med rektor Fogh. Børnepsykologi, spilopper og anmærkninger (Ernst Willumsen). Kai Marcussen (Arthur Fang). For femti år siden (Johs. Fog-Petersen).

Årgang 1950: Da begrebet pædagogik var nyt (Johnstad-Møller). Læreren har for en gangs skyld ordet (Whitta Jørgensen). Oberstløjtnant Bang 80 år. Skoledage i Roskilde for 100 år siden (Fr. Adolph Nielsen). Lektor Schoustrup 90 år.

Årgang 1951: 50 år (N. P. Arnstedt). Fødselsdagssamtale med redaktør Engelstoft. Lejrskole er ikke ferie (Whitta Jørgensen). C. C. Christensen og hans geografi. Gymnastiklærer Jensens afsked med skolen. De første prygl, jeg i skolen fik (Hakon Fogh, Ulla Schier-

beck, Jørgen Andersen-Rosendal, Arthur Fang). Et besøg på Langeland (Aage W. Petersen).

Årgang 1952: Tanker ved en milepæl (Holger Rørdam). Frk. Schiøtz — in memoriam. Ris og latin (Ada Bruhn-Hoffmeyer). R.K.S. som håndbog (Kate Heilbo). Den gode kammerat på godt og ondt (Whitta Jørgensen).

Årgang 1953: Overlæge Sjøberg — in memoriam. En bøndedreng kommer til byen (P. Gehl-Madsen). Lektor Johannsen 50 år. Skærilden (om optagelsesprøven i skiftende tider af Holger Rørdam, Lise Nørgaard og Whitta Jørgensen).

Årgang 1954: Til translokation mellem byger. Af Daniel Peter Smiths erindringer (v. Fanny Fang). Rektor Willumsen — in memoriam. Lærer—elev (Estrid Lund). Oberstløjtnant Bang — in memoriam.

Årgang 1955: Lektor Werner — in memoriam. Da latinen sad i højsædet (Ada Bruhn Hoffmeyer). Formløst brev fra en 60-års jubilær (P. Engelstoft). Lektor Aksel Sørensen — in memoriam. Hroar. Hilsen fra adjunkt Emmy Moes.

Årgang 1956: Redaktør Povl Engelstoft 80 år. Roskildenser-Samfundet 40 år. En 60-års jubilars erindringer (F. Kalkar). Skriger og fedtlatiner (skoleminder 1905—14). 25 år efter (Byberg-Nielsen). Farvel og tak (student Johs. Irgens).

Årgang 1957: Skolen og den nye rektor. Lektor Skovs afskedstale til rektor Fogh. Af rektor Taubers dagbøger (v. C. J. Lund). Roskildensere i Grønland (Hans Ejrnæs). Dr. Arhning og arkitekt Møller går af.

— — —

Dette var de vigtigste af de større artikler, men hvert hefte indeholder ud over det nævnte en mængde andet interessant stof og masser af billeder. Det er utroligt så meget, der kan skrives om og omkring vor gamle skole. Skønt, hvorfor utroligt?

Oplaget af årgangene er højst forskellige. Af nogle er der mange og nogle kun få, af 1941, 1945, 1946, 1949 og 1954 så få, at Roskildenser-Samfundet gerne ønsker at erhverve nogle eksemplarer af disse årgange for at kunne imødekomme fremtidig efterspørgsel.

Men altså: interesserede kan indsende be-

stilling på ovennævnte hefter efter adresse: Roskildenser-Samfundet, St. Graabrødrestræde 12, Roskilde. Pris pr. hefte: 2 kr. Indbetalingskort medfølger. H. R.

P.S. Indtil 1939 udsendtes de første 20 numre af „Roars Kilde“ fordelt mere eller

mindre regelmæssigt over årene. Nr. 1 kom den 15. oktober 1922. Bladet var dengang mere beskedent af udstyr, men indeholder meget af interesse, bl. a. lektor Heuers' udsigt over Roskilde Domscoles historie i gamle dage. Nr. 5, 9, 18 og 20 mangler, men de øvrige numre kan erhverves for 1 kr. pr. stk.

Translokation og rusfest 1958

Atter i år måtte translokationen holdes på hotel „Roar“ i stedet for i skolegården, og grunden var endnu en gang det upålidelige klima.

Alligevel fik dagen et festligt præg. Salen var stopfuld af elever, forældre og lærere, da rektor *Tolderlund-Hansen* kom ind med de 78 studenter og 37 realister. Forrest gik en fanebærer med skolens fane, som stod ved siden af talerstolen under hele højtideligheden.

Rektor bød velkommen til alle og særlig til dimittenderne, „der midt i alle deres fester har afset tid til at være en time sammen med os“.

Efter at man havde sunget „Kundskabs fader, visdoms væld“, uddelte rektor eksamensbeviserne til alle dimittenderne. Derefter henvendte rektor sig til de unge og sagde bl. a.:

Det har været vanskeligt for mig at lære så mange at kende på et år, og jeg tilstår, at det kniber lidt med en del af jer fra real-

Rektor sætter huen på sin første student.

klasserne. Jeg har ikke haft nogen mulighed for at undervise jer, men jeg håber, I føler, at der er tænkt på jer — ikke bare derved, at I blev de første, der fik nye skoleborde i en helt nymalet klasse, men også gennem det, der i årets løb er blevet arrangeret for jer ud over den daglige undervisning. På en gymnasieskole går det let sådan, at realklassens elever føler sig stillet i skygge. Det er ikke med vores gode vilje, hvis de får sådanne fornemmelser, og der er ikke den mindste grund til at få dem. En realeksamen er i mange tilfælde at foretrække for en studentereksamen — og forøvrigt er realeksamen en krævende prøve. Realisterne kan være stolte af, at de er de eneste, der har en 100 % eksamen bag sig — oppe i alle fag! Ikke noget med at slippe billigt med overførte årskarakterer i en række fag, som studenterne gør det. Jeg håber, de mange kontante kundskaber, I har fået, vil blive jer til nytte i det praktiske liv.

De tre af de fire studenterklasser har jeg haft fornøjelsen at undervise. Men min andel i det, der står på eksamensbeviset, er såre beskedet — nogle overførte årskarakterer i oldtidskundskab i to af klasserne. Det er mine kolleger, der har hovedansvaret for jer — og dermed også æren for jer. Og jeg vil gerne her benytte lejligheden til at sige lærerkollegiet tak for dygtigt arbejde — og for et gennemloyalt samarbejde.

Jeg takker de hjem, der har betroet os deres unge. Vi deler Deres glæde over, at en milepæl er nået. Det er en stor dag — både for Dem og for os.

Til jer studenter og realister vil jeg gerne sige:

Der er talt millioner og atter millioner af ord til jer i de år, I har gået i skole. Og nu føjer jeg et par tusind til — i de sidste øjeblikke, vi har jer som elever.

Måske er det onsonst. For I er vel efterhånden nærmest bedøvede af ord. Men jeg vil da gerne være blandt de mange, der ønsker jer til lykke.

Til lykke! I har hørt de ord flagre omkring jer de sidste dage. Og det vil de gøre de næste dage også.

I almindelighed bruger vi de to små ord

bare som en festlig hilsen, fordi man nu engang gør det i mange situationer. F. eks. altså når en eksamen er overstået.

Går man os på klingen og spørger, hvad vi egentlig mener med dette til lykke, vil de fleste af os vel svare noget i retning af, at vi jo da gerne ser, at I får en lys og let og sorgfri fremtid.

Lykke, fremtidslykke for et ungt menneske, det er noget med et godt levebrød, en sød kone eller en flot og dygtig mand, sundhed for en selv og ens familie — villa, bil og al den slags. Måske også ønsket om, at man må finde et interessant arbejde, som giver én mulighed for at udfolde sine evner og udnytte de kundskaber, man har erhvervet. Helst også en interessant hobby, man kan fordrive sin ret rigelige fritid med. Gode venner, man kan hygge sig med. Ingen fjender, der kan gøre livet surt. Det er vistnok noget i den retning, de fleste lægger i deres lykønskninger.

Jeg håber, at I igennem jeres lange skolegang har lært at holde hovedet nogenlunde koldt under massesuggestionens pres. Vi har jo ikke bare søgt at samle jer i et fællesskab; vi har også søgt at modne jer som enere: skærpe jeres kritiske sans, lære jer at tænke logisk og kombinere rigtigt.

Til sand lykke hører både, at man er med i fællesskabet, og at man dog helt er sig selv.

Jeg ønsker jer ikke en lykke, der gør jer til overfladiske mennesker. Jeg ønsker solskin, men ikke lutter solskin over jeres liv. Et lykkeligt liv er ikke ensbetydende med en problemløs, betrygget tilværelse. Lykke behøver slet ikke at indebære, at man bliver forkælet af tilværelsen. Tværtimod: modgang må der til, om man skal blive en personlighed.

Her vil jeg gerne lade Sigrid Undset få det sidste ord:

Der er noget, som er mere værd end gode dage. Det er de dyre dage. Det er de dage, som bringer én sorg og smerte. Det er de dage, som tvinger én til at standse op over for afgrunde — i tilværelsen eller, endnu smerteligere, i én selv. Det er de dage, i hvilke man tvinges til at erkende sin afmagt over for livets krav.

De dyre dage, det er de bedste, mente Sig-

rid Undset, også fordi det er de dage, i hvilke Gud bliver en virkelighed for én. Og det er vi nogle, der vil give hende ret i.

Rektor sluttede:

— Nu sidder I her på jeres sidste skoledag, omgivet af mennesker, som har det fælles, at de alle har virkelig interesse for jer

og jeres fremtid. Det gælder os, der har været jeres lærere, og det gælder endnu stærkere jeres forældre. Mange af dem har nåttet sætte meget til side for at bringe jer frem til denne dag.

Vi ønsker jer alle til lykke — med alt, hvad der kan lægges i de to ord.

De to første studenter får lov til at hejse flaget.

Da rektor havde sluttet, sang man „Hvor Isefjordens bølger“, hvorefter der blev uddelt en række legater, stipendier og bogpræmier. Roskildenser-Samfundets formand, *Hans Røno*, overrakte Roskildenser-Samfundets legat til *Hans Henrik Hansen*, III m.n., og Ahlefeldts legat til *Inger Karen Hansen*, realklassen.

Rektor ønskede alle god sommerferie, hvorefter en af studenterne, *Michael Begtrup*, på dimittendernes vegne takkede skolen. Han sagde bl. a.:

— Man må ikke undervurdere betydningen af de tre år i gymnasiet. Vi har gennemgået en modningsproces, som vi ikke foreløbig kan forstå den fulde rækkevidde af. Der er blevet åbnet en verden for os. Vi udgør det hold studenter, rektor Tolderlund-Hansen dimitterer først. Vi har kendt rektor Fogh længst, og sorgen var stor, da han gik, men vi har fået noget yderst værdifuldt ud af samværet med Tolderlund-Hansen. Han giver sig selv helt for skolen, og hans arbejde må absolut siges at have båret frugt. Han har formået at skabe fremskridtet i pakt med skolens gamle ånd. Rektor Tolderlund-Hansen og Roskilde Katedralskole længe leve.

Translokationen sluttede traditionen tro med „Rask af sted nu“.

På translokationsdagen d. 21. juni indbød Roskildenser-Samfundet alle de unge dimittender til fest på hotel „Prinsen“ kl. 18,30.

Formanden bød velkommen til studenter og realister, til rektor *Tolderlund-Hansen* og frue samt de 12 lærere, der var kommet for at tage afsked med deres elever. To æresmedlemmer — fru *Werner* og *Holger Rørdam* — samt tidligere adjunkt ved skolen *Emmy Moes*, og aftenens rustaler, dr. med. *Svend Heinild*, fik også en særlig velkomst. Formanden overrakte derefter *Oxholms* legat til *Ragnbild Larsen*, 3. n.s.a.

Ved middagen talte lektor *Johannsen* til de unge dimittender og tog på egne og sine kollegers vegne afsked med dem. Han blev hilset med en bragende klapsalve, da han rejste sig og bl. a. sagde:

I min tid havde vi unge den opfattelse, at

når vi gik rundt om det næste hjørne, var der oprør. Studenterne af i dag er mere realistiske end i min tid. Jeg hilser jer — realister og studenter!

Vi har holdt fest for dimittenderne på skolen de tidligere år, men det har vi opgivet igen, fordi vi nu er så mange, at skolen ikke kan overkomme det. Jeg er glad for, at Roskildenser-Samfundet har overtaget denne fest, og jeg vil bede foreningen om at holde fast ved den skik, så lærerne kan få lov til at sige noget til jer.

Vi lærere skal sige en tak til jer. Det skal være et sidste farvel og et velkommen i Roskildenser-Samfundet.

I synes sikkert, at lærerne er en slags oggenokker — tror vi da — mens I selv er realiteter, så det forslår. Men det er jeres skyld, at vores gerning er en af de lykkeligste — om ikke den lykkeligste. Den tid, I har i skolen, er en meget vigtig tid, og den får vi lærere lov til at være med i. Vi har fået en del forstand på mennesker. Når jeg møder jer senere hen, vil jeg altid huske jeres ansigt, men måske ikke jeres navn. Men jeg ved noget om jer!

Jeg vil i dag gerne fortælle jer lidt om, hvad det er at være lykkelig.

Allerede når nogen af de nye elever fra 1. mellem kommer og siger: goddag, lektor Jofar! så glæder jeg mig. Jeg glæder mig over at se pigerne sjippe, og den dag, jeg ikke kan det mere, tager jeg min afsked. Jeg glæder mig også over drengene. I min tid så de ens ud, men nu er de blevet kulørte. Se de nye frisurer! Og nogen møder op med skæg! Tak også for det skæg. Det er altsammen udtryk for, hvad der bor i jer.

Også fagligt har det været en stor og betydningsfuld tid, og hvor vil jeg tænke tilbage på den med glæde. Det rigeste for en lærer er det at gå i spidsen, at lede jer. Og så i 3. g. ender det med, at vi står side om side og ser ud i den mærkelige verden, vi lever i. Når vi er nået så langt, er vi lige og ser lige spørgende ud på verden. Vi er alle lige undrende. Det er det, der gør livet som lærer til det bedste i verden.

Og så er spørgsmålet: kan vi være jer bekendt?

Ja!

Jeg synes, at vore elever hævder sig godt, når de kommer ud i verden.

Skal jeg ønske noget for jer, må det være, at I, hvor I så end kommer hen i verden, må opleve noget af det, der gør, at mennesker forstår hinanden og gør noget for hinanden. Verden har brug for mennesker, der er ansvarsbevidste og viser tillid.

Til slut bad lektor Johannsen alle lærerne om at rejse sig og med ham hilse på dimitterende.

Dr. med. *Svend Heinild* rustalen til de unge.

Dr. Heinild sagde bl. a.:

Da jeg blev opfordret til at holde denne tale, blev jeg noget betænkelig. Gør det nu ikke for tungt, sagde min kone, og jeg satte mig derfor ved mit skrivebord og drak tre glas vin for at komme i den stemning, som jeg regnede med at være i på det tidspunkt, hvor jeg skulle holde talen.

For 33 år siden var jeg i Deres sted. Formentlig stod der på denne plads en gammel nisse og sagde noget, jeg ikke kan huske et ord af. Efter middagen var vi nogle stykker, der gik ned i Skomagergade til en lille café og indtog øl og lagkage. Det var dengang tegnet på modenhed og manddom.

Til jer unge vil jeg sige: Gør aldrig en dyd af en nødvendighed og husk på, at mennesket er og bliver i alle forklædninger det samme.

Livet består af 3 stadier: fra 1 til 25 år, hvor man er i stadig udvikling. Derefter 5—6 år, hvor man står på højden, og så går det nedad. Om 8—10 år går det også nedad for jer. Bær derfor over med os, fordi vi er nogle slemme gamle oggenokker, som lektor Johannsen sagde. Vi gør bare det, som hører med til vores alder.

Glem ikke ordet tillid. Hvis man ikke får begrebet tillid ind i sin tilværelse, får man mistillid. Hvis livsforløbet ikke går harmonisk, vil man nære mistillid, og så står man overfor angsten. Den største straf, De kan give et menneske, er det ikke at vise det tillid. Man kan ikke leve isoleret i et glashus — man er en part.

Dr. Heinild kom derefter ind på at tale om de underudviklede lande, og han sluttede med

at sige til de unge: spørgsmålet skal ikke altid være: hvad kan livet give mig? men: hvad kan jeg give livet?

Han bad tilsidst alle, der ikke var dimitterende, om at rejse sig og udbringe et leve for dimitterende.

Rektor *Tolderlund-Hansen* rejste sig og erklærede, at han ikke ville tale, da han om formiddagen ved translokationen havde sagt alt, hvad han havde på hjerte, men, sagde han, jeg vil foretage mig noget andet. Jeg har for et øjeblik siden, da jeg følte, at jeg ikke kunne holde en åndfuld tale, indstiftet et engangslegat. Jeg har nemlig ladet mig fortælle, at jeg ved translokationen i morges glemte at trykke en af studenterne i hånden, da jeg overrakte eksamensbeviserne. Det vil jeg nu gøre godt igen ved i alles påsyn at bede *Vibeke Wolf-Jürgensen* komme herop, så jeg kan trykke hendes hånd og give hende dette legat.

Assurandør *Kalkar* — 4-kl. hovedeksamen 1896 — holdt en versificeret tale til de unge, og formanden modtog under middagen et anonymt legat til den yngste realist. Det viste sig at være *Hans Chr. Kromann*.

Tidligere adjunkt ved skolen *Emmy Moes* henvendte sig også til de unge.

Jeg vil tale til jer i relation til dr. Heinilds omtale af de underudviklede lande, sagde hun.

I ved ikke, hvor heldige I er. I har kunnet gå i skole fra den alder, hvor I skulle det. Der er en helt anden indstilling i Afrika, f. eks. i Ghana, hvor jeg bor. Herhjemme kan man høre en eller anden sige: min bedstefar var også læge. Dernede siger man: min bedstefar kunne også læse.

Vær ydmyge og bliv ikke stormægtige i tankerne, fordi I er opvokset i gode kår. Det er en stor lykke for jer, at I har opnået, hvad I har i dag. Det er ikke alle, der har det som I. Vær overbærende. Vi skal selv yde noget. Vær mennesker. Vis tillid og bliv glade og lykkelige.

Student *Jens Jordan* talte på sine kammeraters vegne og rettede først og fremmest en tak til Roskildenser-Samfundet for modtagelsen. Desuden sagde han: Blandt os unge — både studenter og realister — findes der nogen, som betragter lærerne som noget, der bare sidder bag katederet. Men jeg har vidst, at der

også bor et menneske bagved. De er ældre og ser os i et andet perspektiv. De forstår at danne sig et billede af os i kraft af deres erfaring.

Vi, der ser lærerne nede fra vores pladser, synes, at I er nogle oggenokker, men vi lærer jer at kende efterhånden og forstå jer. Tak for det, I har givet os. Lad os dimittender råbe et leve for oggenokkerne.

Til sidst talte realist *Hans Poul Nielsen*, som opfordrede sine kammerater til at bevare kontakten med hinanden gennem Roskildenser-samfundet. Han rettede en tak til lærerne, fordi de havde ladet realisterne forstå, at de var ligestillede med studenterne.

Efter middagen var der dans til kl. 1, hvortil 2. g.erne, som lige var blevet 3. g.ere, også havde adgang.

Nyt bestyrelsesmedlem

Ovenstående foto forestiller Roskildenser-Samfundets nye bestyrelsesmedlem, fuldmægtig, cand. jur. fru Birthe Juul, f. Heeno, i en festlig stund, og billedet er karakteristisk for

hende, for hun er en festlig pige med en udviklet humoristisk sans, altid i strålende humør.

Birthe Juul har siden sin studentereksamen i 1938 været en trofast gæst ved vore fester, og det var derfor naturligt, at bestyrelsens øjne faldt på hende som Poul Hansens afløser, da denne blev sparekassedirektør i Holstebro og vel med rette fandt, at denne by var et upraktisk opholdssted for et bestyrelsesmedlem i Roskildenser-Samfundet. Generalforsamlingen sluttede sig til bestyrelsens forslag og valgte énstemmigt Birthe Juul i Poul Hansens sted.

Bestyrelsen består som bekendt af elleve medlemmer, og Birthe Juul er nu medvirkende til et forbedret balanceforhold mellem piger og drenge, som naturligt er i et skolesamfund, der ligeligt består af begge køn. Bestyrelsen har nu fire kvindelige medlemmer: redaktør Lise Nørgaard, musikpædagog Karen Andersen Rosendal, stud. mag. Kirsten Freil og nu altså fuldmægtig, cand. jur. Birthe Juul. Fire af elleve! Jo, der er en ende endnu. Foreløbig: Velkommen til Birthe Juul.

★ ★ ★

Årets jubilarer

Ved redaktør, cand. mag. Poul Engelstoft.

60 års jubilarer.

Studenterne fra 1898

Bræstrup, T. C. W., cand. jur., sagfører, død 7. juni 1919 i Fredensborg.

Jensen, J., oberstløjtnant, død 15. febr. 1938 i Sønderborg.

Jespersen, N. I. Heje, overretssagfører, Haslev.

Redøhl, A., revisor, assurandør, død 10. febr. 1936 i Fredericia.

Smidt, C. L., provst, Peter Rørdamsvej 9, Lyngby.

Vest, C. F. V., landsretspræsident, Viborg, død 30. aug. 1947.

Vimtrup, H. J., sognepræst, Dagmarhus, Nykøbing F.

Realisterne fra 1898

Hansen, V., nu: *Erling*, kontorchef, Frederiksdalsvej 81, Virum.

Harreschou, B. M., stationsforstander i Ry, død 21. jan. 1935.

Nielsen, J., nu: *Skensved*, direktør for Østvendssysels Andelssvineslagteri, Sæby.

Nielsen, P. C., grosserer, Klintebjerg pr. Otterup, Fyn, død 1. april 1947.

Schram, P. A., grosserer, død 6. juni 1956 i Gentofte.

Wieck, K. E. H., fabrikant, Brabrand, død 14. febr. 1921.

Winther, E., maskinmester, død 29. april 1953 på Frederiksberg.

4. klasses hovedeksamen 1898

Breyen, G., driftsbestyrer, død 20. marts 1949 på Frederiksberg.

Neergaard, V., godsejer, Valdemarskilde pr. Frederikslund.

Rasmussen, P. M., bogholder, Heimdalsvej 2, Helsingør.

50 års jubilarer.

Studenterne fra 1908

Andersen, Folmer, bygningsinspektør, civilingeniør, Skovshovedvej 27, Charlottenlund.

Bang, Thomas B., mag. art., død 5. febr. 1920 på Frederiksberg.

Bolt-Jørgensen, Johanne, fhv. skoleleder, cand. mag., Bøndetinget 5, Roskilde.

Fryd, Emil, landsretssagfører, Under Elmene 4, København S.

Harboe, Poul, direktør, civilingeniør, Borgmester Jensens Allé 22, København Ø.

Jørgensen, Thyge, overlærer, Vindingevej 14, Roskilde.

Männiche, Peter, højskoleforstander, cand. mag., Toftevej 10, Espergærde.

Olsen, Axel K., navneforandring til *Mathorne*, sognepræst i Lille Lyngby, død 29. maj 1931.

Schaldemose, Axel, civilingeniør, død 7. sept. 1932 i København.

Teglbjærg, Aage, stationsforstander, død 3. jan. 1957 i Gaabense.

Realisterne fra 1908

Bech, Laurits, proprietær, Dyhgaarden, Levetoftø pr. Haslev.
Clausen, Schach, direktør, kontorchef, Trånevænget 10, Hellerup.
Hansen, J. P. Gotfred, stadsdyrlæge, Roskilde, død 5. jan. 1938.
Hansen, J. P. L., direktør, død 23. marts 1934 i Tientsin.
Hausteen, A. H. D., kaptajn, kammerjunker, Classensgade 72, København Ø.
Hemmingsen, Cbr., oberstløjtnant, Guldregnvænget 33, Virum.
Holme, S., sparekassedirektør, Stændertorvet 5, Roskilde.
Jensen, A. P., kommunelærer i Korsør, død 1. juni 1932.
Manniche, Einar, overlærer, Ellehøj 6, Hellerup.
Redøhl, O. H., styrmand, død 17. maj 1916 i Ousted.
Schram, Johs., prokurist, Rosenvængets Allé 14, København Ø.
Skou, Carl, landsretssagfører, Hersegade 3, Roskilde.
Thiesen, Knud, cand. mag., Agertoften 24, Gentofte.
Østergaard, Jenny, gift med arkitekt Frits Jørgensen, Færgegaardsvej 20, Vindeby pr. Svendborg.

40 års jubilarer.

Studenterne fra 1918, nyspr.

Abitz, Elisabeth, gift med lektor E. V. Krag, Sønderborg.
Buch, Margrethe, lektor, Nyborg.
Hansen, Inger Johanne, gift med sognepræst Joh. Nielsen, Skodborg.
Harrekilde, Arne, prokurist, Herluf Trollesgade 23, København K.
Hartmann, Hjørdis, nu: fru *Hartmann-Smith*, 344 Neapean Highway, East Brighton, Victoria, Melbourne S 6, Australien.
Henningsen, Clara, exam. pharm., Amagerfælledvej 41, København S.
Kiellerup, Elna, gift med viceretspræsident Jacobi, Kløckersvej 11, Gentofte.
Kornerup, Aage Bülow, kontorchef, Søvej 39, Holte.
Lund, Aage, læge, Valby Langgade 73, Valby.
Lund-Andersen, Hjalmar, højesteretssagfører, Rømersgade 5, København K.
Lund-Sørensen, Henning, sognepræst i Asfærg, død 13. maj 1958 i Randers.
Petersen, Gurli Wandel, gift med bankdirektør Fockens, Mico Bovensweg 40, Oesterbeck, Holland.
Petersen, Peter, dyrlæge, Landet pr. Svendborg.
Ramm, Aase, gift med vekselerer v. Benzons, Heslegaardsvej 1, Hellerup.
v. Sperling, Gerda, adjunkt ved Nørre Gymnasium, København, død 3. marts 1943 paa Frederiksberg.

Studenterne fra 1918, matem.

Gotzsche, Eimer, overbibliotekar i Rønne, død 17. Nov. 1946.
Jensen, Aksel Herlov, overingeniør, Grønnevej 34, Virum.
Jørgensen, Folmer, civilingeniør, Kratvænget 17, Charlottenlund.
Olsen, Frederik, driftsbestyrer ved papirfabrikken, Silkeborg.
Pedersen, P. K., underdirektør ved Frbg. kommune, C. N. Petersensvej 22, Kbh. F.
Rathsach, Charlotte, fhv. bibliotekar, Bondetinget 9, Roskilde.
Sørensen, Alfred, ingeniør, cand. polyt., Sønderdalen 20, Søborg.

Realisterne fra 1918

Boserup, Eggert, forpagter, Valbygaard pr. Slagelse.
Grøndahl, Else, assistent ved Sjællands Stiftskassererkontor, Højmarksvej 8, Glostrup.
Holst, Niels Jacob, proprietær, Pilegaard pr. Slagelse.
Jensen, Ejnar, fuldmægtig hos Fisker & Nielsen, Jul. Valentinersvej 37, København F.

Jørgensen, Regnar, fabrikant, Københavnsvej 17, Roskilde.
Lund-Sørensen, Knud, førstelærer, Vemmetofte pr. Fakse.
Lunn, Ove, kaptajn, landmand, Nellesmose pr. Haarby, Fyn.
Mikkelsen, Else, fuldmægtig, Landmandsbanken, Holmens Kanal 12, København K.
Nielsen, Carla, gift med arkitekt Axel Wanscher, Slotsvej 23 A., Charlottenlund.
Nielsen, Gudrun, gift med proprietær Wedele Petersen, Koster Færgegaard pr. Stege.
Nielsen, Niels Birger, civilingeniør, Peter Bangsvej 155, København F.
Nørregaard, Arne, gårdejer, Kragehave pr. Taastrup.
Pedersen, Ebba, gift med fabrikant Otto Sørensen, Jacobys Allé 6, København V.
Sahl, Anders Frithiof, trafikmedhjælper, død 9. okt. 1925 i Gammel Viby, Sjæll.
Schmidt, Dagny, nu: *fru With*, Bendzvej 2, København F.
Sørensen, Ellen Agnes, gift med læge Kai Struckmann, Hvidovrevej 100, Valby.
Ulrich, Aage, sekretær i Det danske Travsekskab, Schimmelmanssvej 31, Charlottenlund.

25 års jubilarer.

Studerterne fra 1933, nyspr.

Baagø, Olaf, overdyrlæge, Øster Allé 11, Slagelse.
Christensen, Knud B., redaktionssekretær, Kongedybet 27, København S.
Frederiksen, Hans Chr. L., kontorassistent, Godthaabsvej 12 B, København F.
Kornerup, Elna J. C., nu: *fru Moritz Hansen*, Thorshavnsgade 28, København S.
Løvengreen, Irmelin M. A., nu: *fru Bonnek*, Kornvej 15, Charlottenlund.
Meyeren, Elli v., nu: *fru Frandsen*, Bernstorffsvej 109, Hellerup.
Pedersen, Karen S. W., nu: *fru Christensen*, sundhedsplejerske, Tranevænget 6, Hellerup.

25 års jubilarerne

1. række fra venstre: *Else Petersen, Jørgen Kelp, Jørgen Esbjerg, Henning Hansen, Gudrun Bach, Helge Andersen, Else Hansen, Knud B. Christensen, Irmelin Løvengreen, Eigil Petersen, Margrethe Sørensen.*

2. række fra venstre: *Skjold Nielsen, Alfred Poulsen-Hansen, Elli v. Meyeren, Palle Boelskov, Elna Kornerup, Ola Båge, Hans Frederiksen, Erik Møller, Bo Scheibye, Gorm Jensen.*

3. række fra venstre: *Rikard Klavskov, Karen Pedersen, Mogens Gubbe, Ellinor Søndergaard, Peter Hartmann, Fritze Vedel.*

Petersen, Else J., senere *Bonneck*, nu *fru Henn Collins*, Red Roofs, Blackfield, Southampton, England.

Søndergaard, Elinor S. P., nu: *fru skoleinsp. Thyge Jensen*, Helsingø.

Sørensen, Margrethe Clorius, nu: *fru dyrlæge H. Grønbolt-Pedersen*, Forlev st.

Vedel, Fritze S., cand. jur., fuldmægtig ved Landsnævnet for Børneforsorg, Gl. Jernbanevej 17, Valby.

Studerterne fra 1933, matem.

Andersen, Helge, cand. polit., rådgivende økonom, Smallegade 41, København F.

Bach, Gudrun G., nu: *fru Thrane*, Strandvejen 229 C, Charlottenlund.

Boelskov, K. Palle L. V., ministersekretær, fuldmægtig, Torsvang 132, Lyngby.

Esbjerg, Jørgen R., tandlæge, Rødning, Sydjylland.

Guhle, Mogens R., prokurist, Kong Valdemarsvej 34, Roskilde.

Hansen, Else, nu: *fru Als*, Amtssygehuset, Odense, Afd. N., Østerbæksvej 145, Odense.

Hansen, Henning Birkelund, direktør, cand. jur., Klosterengen 28, Roskilde.

Hartmann, Peter G. E., direktør, civilingeniør, A/S HedehusTeglværket, Hedehusene.

Jensen, Gorm E., dyrlæge, Niels Olsensvej 12, Fakse.

Kelp, Jørgen, købmand, Elmevej 17, Roskilde.

Klarskov, Richard J., læge, Duebrødrevej 1, Roskilde.

Møller, Erik Hauptmann, cand. pharm., Rugtoften 12, Sønderborg.

Nielsen, Skjold, prokurist, Bredahlsvej 16, Valby.

Petersen, Eigil L. Ettrup, civilingeniør, dr. techn., Soløsevej 7, Gentofte.

Poulsen-Hansen, Alfred G., læge, 82, Eaton Place, London S.W.1., England.

Scheibye, Bo A., civilingeniør, Tranegaardsvej 34, Hellerup.

Realisterne fra 1933

Bornebusch, Preben Chr., fabrikant, Østre Ringvej 20 C, Hjørring.

Christiansen, Rigmor A., nu: *fru Rigmor Hansen*, Løvegade 10, Slagelse.

Felding, Erik, købmand, Nyrup.

Flensborg, Bent W., boghandler, Raadhustorvet 4, Roskilde.

Hansen, Edith Rye, nu: *fysioterapeut fru Rye Andersen*, Vraavej, Ærøskøbing.

Hansen, Jenny M., nu: *Ryslet*, lægeaut. massøse, Peder Hjortsvej 27, Valby.

Hansen, Johannes, mejerist, Kirkestræde 4, Roskilde.

Hansen, K. Else L., nu: *sekretær, fru Else Albech*, P. G. Ramms Allé 29, København F.

Hjelmar, Alice E., nu: *fru Rasmussen*, Rødovre Parkvej 536, Vanløse.

Holst, Inger Elise, nu: *lærerinde fru Rossel*, Strandvejen 8, Otterup.

Ingvorsen, Karen, nu: *fru Karen Petersen*, H. V. Nyholmsvej 15, København F.

Jensen, Anne Grethe Due, nu: *fru Anne Grete Due Schneider*, Friedlanderstrasse 2, Bremen-Lesum, Tyskland.

Jensen, Elise, nu: *redaktør fru Lise Nørgaard*, Steenwinckelsvej 12, Frederiksberg.

Kristiansen, Erik, kriminaloverbetjent, Forchammersvej 28, København V.

Mandrup, Signe L. K., nu: *fru Lund Frandsen*, Nærumgaardsvej 78, Nærum.

Müller, Henrik, købmand, Skomagergade 16, Roskilde.

Møller, Poul O., gartner, Hyltebjerg Allé 40 B, Vanløse.

Nielsen, Inara, kontorassistent, Skovbovængets Sideallé 15, Roskilde.

Pedersen, Villy M., lagerforvalter, Tjørnevej 11, Aabenraa.

Petersen, Agnete M., havearkitekt, Frederikssundsvej 123 D, Brønshøj.

Schrøll, Torben, scenemester, Agnetevej 27, Lyngby.

Stigaard, Hans David, direktør, Kong Valdemarsvej 49, Roskilde.

Werner, Erik, kontorassistent, Holbækvej 22, Roskilde.

Årets dimittender

STUDENTEREKSAMEN

Nysproglig retning:

Kirsten Høgfeldt Andersson, Vridsløselille. Jette M. W. Bjerrum, Jytte Randrup Christensen, Veddelev. Hanne A. Galskjøt Christensen, Køge. Axel E. P. Hartmann, Hedehusene. Mai Brit Gry Jensen, Ringsted. Irene Jørgensen, Ringsted. Annelise Tvede Larsen, Kr. Saaby. Ragni Hege Larsen, Greve by. Birgit Hjorth Madsen, Thorsbro. Jette Ørum Møller, Ringsted. Ingrid Arnsberg Nielsen. Birgit Olesen. Jette Franck Rasmussen, Karlslunde. Kirsten Burup Rasmussen. Inge Saaby, Kr. Saaby. Agnete Schiøler. Vibeke Wolf-Jürgensen. Hanne Bollerup Christensen, Borup. Steen Bombolt. Anne Bille Hansen, Rye. Hans-Ole Hansen, Lejre. Karen Heerførdt. Ellen Halskov-Jensen, Himmelev. Erik Halskov-Jensen, Himmelev. Bente Johansen. Bodil Jørgensen, Borup. Jytte Jørgensen. Hanne Schilling Larsen, Glostrup. Lis Madsen, Tølløse. Annelise G. Petersen, Glostrup. Inge Petersen, Jystrup. Henrik Schwartz, Vridsløsemagle. Ingegerd Vibensgaard, Tølløse. Per Wulff, Ortved.

III ns. a: bagerste række fra venstre: *Birgit Olesen, Jette Ørum Møller, Axel Hartmann, Irene Jørgensen, Ingrid Arnsberg Nielsen.* Midterste række fra venstre: *Inge Saabye, Vibeke Wolf-Jürgensen, Annelise Tvede Larsen, Jette Franck Rasmussen, Jette Bjerrum.* Forreste række fra venstre: *Kirsten Høgfeldt Andersson, Kirsten Burup Rasmussen, Mai-Brit Gry Jensen, Jytte Randrup Christensen, Birgit Hjorth Madsen, Ragni Hege Larsen, Hanne Galskjøt-Christensen, Agnete Schiøler.*

Matem.-naturv. retning:

Conny Albrehtsen, Gundsøllille. Robert Wåde Andresen. Mikael Bøstrup. Johanne Foss, Taastrup. Ernst Leih Frandsen, Ølby. Bo Fremming. Johannes Gade, Køge. Kamma Kleiniche Hansen, Torkildstrup. Bjarne Jensen, Ringsted. Villy Birkegaard Jensen. John Johannesen. Birthe Eis Johansen, Havdrup. Kirsten Larsen, Valby. Kirsten Lehrmann Madsen, Køge. Erik Nielsen, Glostrup. Herluf Olivarius Nielsen, Gundsøllille. Mogens Termansen, Glostrup. Søren Thyssen, Køge. Lars Due Østerbye, Glostrup. Grete Grønlund Andersen, Viby. Hanne Bodil Bruun, Tølløse. Søren Budde, Vindinge. Jørgen Spangsborg Christensen, Hedelykke. Kirsten Davidsen, Borup. Niels Ole Ellegaard, Taastrup. Ejvind Lyders Hansen, Kværkeby. Gurli Hansen, Rødvig. Hans Henrik Viggo Hansen, Glostrup. Sonja Hansen. Bjarne Hellesen. Edel Lise Holmkjær. Taastrup. Jens S. F. Jordan, Gevinge. Knud Larsen, Viby. Jørgen Lundemann, Glostrup. Henning Christian Löwenstein, Taastrup. Frede Gundberg Madsen. Astrid Marie Willum Mikkelsen, Karlslunde. Hans Jørgen Møgelhøj. Alice Bundgaard Nielsen. Vagn Quistgaard Nielsen. Osted. Inger Gudrun Olsen, Baldersbrønde. Thorkil Krogh Petersen, Aagerup. Inger Boa Rasmussen, Borup.

III ns. b: bagerste række fra venstre: *Hans-Ole Hansen, Steen Bombolt, Per Wulff, Erik Halskov Jensen.* Midterste række fra venstre: *Karen Heerfordt, Anne Ingrid Bille Hansen, Bente Johansen, Hanne Bollerup Christensen, Henrik Schwartz, Lis Madsen.* Forreste række fra venstre: *Hanne Schilling Larsen, Ellen Halskov Jensen, Jytte Jørgensen, Bodil Jørgensen, Annelise B. Gotghen Petersen, Ingegerd Vibensgaard, Inge Irene Petersen.*

III mn. a: Bagerste række fra venstre: *Mogens Bang Termansen, Robert Wæde Andersen, Bo Fremming, Erik Bjarne Jensen, Søren Thyssen.* Midterste række fra venstre: *Erik Nielsen, Herluf Olivarius Nielsen, John Christian Johannesen, Ernst Leth Frandsen, Johannes Gade.* Forreste række fra venstre: *Lars Due Østerbye, Johanne Foss, Birthe Eis Jobansen, Kamma Kleiniche Hansen, Kirsten Lehrmann Madsen, Kirsten Larsen, Conny Vibeke Albrethsen, Villy Birkegaard Jensen.* Mikael Begtrup er ikke med på billedet p. gr. af sygdom.

REALEKSAMEN

Jørn Adelgaard, Hvalsø. Meta Agnes Andersson, Ny Fløng. Doris Anette Billegrav, Bøgede, pr. Kværkeby. Jytte Busch-Larsen. Ebbe Clausen. Anni Vita Gejlsbjerg, Ørsted. Inger Karen Hansen, Kr. Sonnerup. Jens Heerfordt. Lis Vinther Kristensen, Ll. Skensved. Erik Lindberg, København. Birthe E. Bjergskov Nielsen, Bjergskoven pr. Hvalsø. Ulla Skaaning Nielsen, Herringløse. Jens Ole Israelsen Olsen, Kirkerup. Claus Pebrsson, Avnstrup. Kirsten Petersen. Inger Munk Poulsen, Glim. Ulf Birger Rasmussen. Ulla Møller Andersen, Herringløse. Birgit Elsebeth Blom, Veddelev. Grete Fenger-Eriksen, Glostrup. Steffen Flensborg, Ringsted. Agner Oemig Jensen, Tølløse. Ole Vodstrup Jensen, Ll. Skensved. Poul P. Jørgensen, Gl. Havdrup. Jørn Peter Koch, Ringsted. Hans Kristian Kromann. Hans Jørgen Lykkebo, Kr. Saaby. Birgit Schellerup Nielsen, Frederikssund. Gertrud Jakob Nielsen, Ørsted. Hans Poul Nielsen. Lars Nordbo. Hanne Olsen. Kaj Ole Pedersen, Ringsted. Palle Dan Sloth, Havdrup. Ellen Stender, Kr. Saaby.

III m. b: Bagerste række fra venstre: Niels Ole Ellegaard, Hans Jørgen Møgelhøj, Henning Løwenstein, Jørgen Christensen, Vagn Quistgaard Nielsen, 3. række fra venstre: Frede Gundberg Madsen, Søren Budde, Bjarne Høllsen, Ejvind Lyders Hansen, Jens Frede Jordan. 2. række fra venstre: Jørgen Lundemann, Hans Henrik Hansen, Knud Larsen, Thorkild Krogh Petersen, Gurli Hansen. Forreste række fra venstre: Grete Grønlund Andersen, Edel Lise Holmkjær, Hanne Bodil Bruun, Astrid Mikkelsen, Sonja Hansen, Inger Gudrun Olsen, Inger Boa Rasmussen, Alice Bundgaard Nielsen, Kirsten Davidsen.

Kontingentet

for medlemmer udgør 10 kr. — dog kun 5 kr. i de første 8 år efter afgang fra skolen.

Husk at indbetale beløbet på postkonto 7150, Roskildenser-Samfundet, Helligkorsvej 15 B¹, Roskilde, ved hjælp af vedlagte indbetalingskort. De sparer derved foreningen for mange penge til porto for ekstraopkrævninger.

Føler nogen trang til samtidig at sende et bidrag til studiefonden eller fonden vedrørende udgivelsen af „Roskilde Katedralskoles Historie“, er et sådant meget velkomment.

Bestyrelsen takker for de beløb, der er indkommet til disse formål i det forløbne år.

Indbydelsesskriftet i nyt klædebon

Før cand. mag. Tolderlund-Hansen knyttede sin skæbne til statsskolen, var han nogle år medarbejder ved et hovedstadsblad, og da han som gammel pressemand så Roskilde Katedralskoles indbydelsesskrift, er det forståeligt, at det gøs i ham. Man har også det indtryk, at dette skrift har bevaret uændret skikkelse fra bogtrykkerkunstens opfindelse. Noget egentlig indbydende har der aldrig været over indbydelsesskriftet. Men der har jo altid været den undskyldning med pengene. Imidlertid har rektor, som omtalt andet sted i bladet, haft held med at linde låget på skatkisten, eller rettere skattekosten, så der er blevet økonomisk mulighed for også at give indbydelsesskriftet en tiltrængt make-up.

Der er kommet en nydelig tryksag ud af rektors indsats: større format, kartonomslog prydet med skolens emblem, godt papir, billeder og moderne opsætning.

Til indledning skriver rektor bl. a. flg., der vil glæde enhver gammel elevs hjerte:

Den tanke har naturligvis meldt sig, om man helt skulle opgive det nuværende og rejse en ny skole i byens periferi, hvor der kunne komme luft om den. Men tanken har ikke vundet genklang hos ret mange. Belligenheden på Domkirkepladsen har ikke blot en snart tusindårig tradition bag sig, men rummer værdier, som man ikke vil kunne flytte til et andet sted. Skolen ligger på en af de skønneste pletter i Danmark. Og en af de mest minderige. At færdes her dag efter dag kan ikke undgå at sætte spor i sindene. Og de eksisterende bygninger er ikke værre, end at der kan bringes noget fuldtud brugeligt ud af dem, når en ny, tidssvarende afdeling føjes til.

Rektor fortæller desuden om det store elevtal, præfektsystemet (præfekterne varetager en væsentlig del af gang- og gårdinspektionen), fremmede talere, festlige indslag, udenlandsrejser, lejrskole, forældremøder, skolenævn, erhvervsvejledning, gymnastik- og idrættskonkurrencer, gymnasieforeningen „Hroar“ og skolebladet „Quid novi“. Desuden har formændene for „Roskildenser-Samfundet“ og

„Roskilde Katedralskoles venner“ hver fået en halv side stillet til rådighed, hvor de fortæller om de to foreningers virksomhed.

Hans Rønø.

— — —
Skriftet indledes smukt med en afskedsartikel om rektor Fogh. Vi synes den fortjener at blive aftrykt i sin helhed, hvad rektor sikkert tilgiver jer. Her er den:

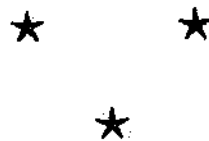
Det første nummer af programmet efter rektor Foghs afgang skal indledes med en hilsen til ham. I 10 år var han Roskilde Katedralskoles leder, og det blev ikke de kedeligste af de snart tusinde, skolen har bag sig.

Elever husker ham som læreren, der altid kunne fænge dem, hvad enten de sammen med ham fulgte myrernes trav i en tue, eller de så ham dissekere og demonstrere en nyslagtet drægtig kanin i naturhistorielokalet. De husker hans stærkt personlige, men altid åndfulde gennemgang af et kunstværk, et musikstykke eller en stump litteratur, når han sprang ind og tog en time. Bedre vikar har Katedralskolen aldrig haft.

Lærere husker ham som en chef, der kunne ægge og vække — til modsigelse og tilslutning som den usnobbede og upedantiske, som en mand med meninger og med sine meningers mod.

Alle husker ham som et levende menneske med et følsomt sind bag den sjove robuste fæcon. Og som en skolemand, der først og fremmest „holdt af ungerne“, hvilket, når alt kommer til alt, er det vigtigste for en pædagog.

Vi glæder os over at have ham i nærheden og over hans visitter i ny og næ. Hans usvækkede ungdommelighed tyder på, at de ikke vil høre op med det første.

Roskildenser-Samfundets regnskab

1. august 1957—31. juli 1958

A. Kasseregnskab.

Grundfonden:

Sparekassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	1.000,00
Renter af sparekassebeholdning	„	50,71
	kr.	1.050,71
Overført til fonden vedr. skolens historie	„	50,71
Sparekassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	1.000,00

Waldemar Oxholms legat:

Sparekassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	236,59
Renter af sparekassebeholdning	„	6,28
Renter af obligationer	„	105,00
	kr.	347,87
Uddelt	kr.	200,00
Gebyr	„	6,50
Sparekassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	141,37

Overlæge Sjøbergs boglegat:

Sparekassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	15,95
Renter af sparekassebeholdning	„	3,04
Renter af obligationer	„	200,00
	kr.	218,99
Uddelt	kr.	200,00
Gebyr	„	6,50
Sparekassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	12,49

Fonden vedr. skolens historie:

Sparekassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	6.504,57
Overført fra grundfonden	„	50,71
Renter af sparekassebeholdning	„	180,80
Renter af obligationer	„	200,00
Bidrag fra kontingentbetalere	„	1.181,00
Kursgevinst ved udtrækning af obligation	„	192,01
Sparekassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	<u>8.309,09</u>

Studie- og understøttelsesfonden:

Sparekassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	13.495,49
Renter af obligationer	kr.	695,00
Renter af sparekassebøger	„	280,98
Renter af udlån	„	763,85
Bidrag fra kontingentbetalere	„	568,00
Afdrag på lån	„	6.420,00
		„ 8.727,83
		<u>kr. 22.223,32</u>
Nye lån	kr.	8.000,00
Administrationsomkostninger	„	170,25
		„ 8.170,25
Sparekassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	<u>14.053,07</u>

Driftsfonden:

Sparekasse-, giro- og kassebeholdning pr. 1. august 1957	kr.	3.158,38
<i>Indtægter i regnskabsåret:</i>		
Medlemskontingenter	kr.	8.964,00
Restancer	„	82,00
Renter af postgiro	„	9,63
Renter af sparekassebog	„	40,72
Renter af bankbeholdning	„	3,70
Renter af Ahlefeldts legat	„	545,45
		„ 9.645,50
		<u>kr. 12.803,88</u>
<i>Udgifter i regnskabsåret:</i>		
Stiftelsesfest og dimittendfest	kr.	6.598,25
„Roars Kilde“ nr. 39	„	3.262,70
Gymnastikpræmier	„	347,23
Legater til skolens elever	„	400,00
Administrationsomkostninger	„	1.676,02
Gaver	„	28,30
		kr. 12.312,50
Sparekasse-, giro- og kassebeholdning pr. 31. juli 1958	kr.	<u>491,38</u>

B. Formueregnskab.

Grundfonden:

Sparekassebeholdning ..... kr. 1.000,00

Waldemar Oxholms legat:

Sparekassebeholdning ..... kr. 141,37
 Kr. 3.000, 3½ % Ny jydsk købst. 9. s. .... " 2.340,00 " 2.481,37

Overlæge Sjøbergs boglegat:

Sparekassebeholdning ..... kr. 12,49
 Kr. 5.000, 4 % Østift. krdf. 16/1 ..... " 4.187,50 " 4.199,99

Fonden vedr. udgivelse af skolens historie:

Sparekassebeholdning ..... kr. 8.309,09
 Kr. 5.000, 4 % Dansk Stat S 1987 ..... " 4.287,50 " 12.596,59

Studie- og understøttelsesfonden:

Sparekassebeholdning ..... kr. 14.053,07
 Kr. 2.000, 4 % Dansk Stat S 1987 ..... " 1.715,00
 Kr. 1.000, 5 % Østift. Krdf. 15/2 ..... " 890,00
 Kr. 1.000, 4½ % Østift. Krdf. 13. s. .... " 910,00
 Kr. 7.000, 4 % Østift. Krdf. 16/1 ..... " 5.862,50
 Kr. 1.000, 4 % Østift. Krdf. 13. s. .... " 867,50
 Kr. 5.000, 4 % Ny jydsk købst. 9. s. .... " 4.200,00
 Udestående lån ..... " 43.021,96 " 71.520,03

Driftsfonden:

Sparekasse-, bank-, giro- og kassebeholdning ..... " 491,38
 kr. 92.289,36

Samtlige værdipapirer er optaget til den ult. juli 1958 noterede køberkurs.

København, den 6. oktober 1958.

HOLGER RØRDAM	HANS RØNØ	AAGE W. PETERSEN
HOLGER NIELSEN	LISE NØRGAARD	KAREN ANDERSEN-ROSENDAL
KIRSTEN FREIL	MOGENS RØEST-HANSEN	SV. JOHANNSEN
B. SVARRE NIELSEN	BIRTHE JUUL	

Undertegnede har gennemgået grundfondens regnskab, overlæge Sjøbergs boglegatregnskab, regnskab for fonden til fremstilling af et værk om skolens historie, Wald. Oxholms legatregnskab samt driftsfondens regnskab for året 1957/58 med tilhørende bilag og ikke fundet anledning til nogen bemærkning.

Størrelsen af kontingentrestancer er ikke konstateret.

De anførte obligationer, indlånsmidler og kassebeholdning er til stede.

Fra Roskilde Sparekasse forelå attesteret regnskab og formueopgørelse for studie- og understøttelsesfonden.

Roskilde, den 4. oktober 1958.

POUL MORTENSEN

ESBEN JOHANNSEN

»KILDEKALK«

Ansøgninger om lån af Roskildenser-Samfundets understøttelsesfond stiles til bestyrelsen og sendes til et af legatudvalgets medlemmer. Det er landsretssagfører *Børge Svare Nielsen*, Dr. Margrethesvej 45, Roskilde, og lektor *Johannsen*, Allehelgensgade 13, Roskilde.

Roskildenser-Samfundets gymnastikpræmier tilfaldt i år: *Birgit Madsen*, III g. ns. a, *Vibeke Wolf-Jürgensen*, III g. ns. a, *Ellen Jensen*, III g. ns. b, *Gwili Hansen*, III g. mn. b, *Inger Munk Poulsen*, real a, *Anni Gejlsbjerg*, real a, *Gertrud Jakob Nielsen*, real b, *Ellen Stender*, real b, *Villy Birkegaard Jensen*, III g. mn. a, *Jens Stokholm*, I g. mn. a, og *Leif Schunck*, I g. mn. a.

Husk at melde flytning til fru *Werner*, Helligkorsvej 15 b, Roskilde.

To tidligere lærere ved skolen er døde i det forløbne år, lektor *Knudsen* og lektor *Rønbæk*.

Lektor *Christiansen* fyldte 50 år i april og gay negerboller til alle de klasser, han havde den dag.

Rektor *Tolderlund-Hansens* henstilling til Roskildenser-Samfundets medlemmer om bi-stand til erhvervsvejledning på skolen har resulteret i, at mange gamle roskildensere har været på skolen og vejledt de unge.

Foreningens dygtige kasserer, sparekassefuldmægtig *Poul Hansen*, er blevet udnævnt til direktør for sparekassen i Holstebro og er derfor udtrådt af bestyrelsen.

Roskilde Katedralskole påtænker at indrette en væg med billeder af sine studenterhold gennem tiderne og beder derfor gamle og unge studenter, der kunne tænke sig at undvære deres translukationsbillede, om at finde det frem og sende det til skolen, hvor det vil komme til ære og værdighed.

Det er da et tilbud, for kommer det ikke på mindevæggen, så véd vi jo alle, hvor det engang vil ende i papirmøllen.

Det ville da være synd.

Dr. med. *Herdis von Magnus* (st. 1931), der sidste år fik Ingrid Jespersens legat, har i år fået Tagea Brandts rejselæge på 15,000 kr.

Holger Flach de Neergaard (st. 1885), der i 1955 var den første 70 års jubilær, der deltog i Roskildenser-Samfundets fest for jubilærer, døde i januar.

Fru *Emmy Werner*, foreningens æresmedlem og store støtte, fylder 70 år d. 10. december.

Greve *Keld Knuth-Winterfeldt* (st. 1926) er blevet udnævnt til ambassadør i Washington.

Ægteskaber, der skulle have været med sidste år:

Driftsdirektør *Su. Erik Albrechtsen*, st. 1935, *Margrethe Albrechtsen*, f. Sander, st. 1936.

Dyrlæge *Jørgen Musaeus*, st. 1943, *Bodil Musaeus*, f. Hansen, st. 1943.

Nye ægteskaber:

Læge *Per Sejrsen*, st. 1950, *Lone Sejrsen*, f. Rømer, st. 1953.

Tandlæge *Niels Damgaard*, st. 1949, *Hanne Damgaard*, f. Find, r. 1951.

INDHOLD

Ak, hvor forandret — og dog	1
Lektor Skov død	4
Sådan kan det gøres	5
Fru Morthorst in memoriam	7
Professor Søren Bloch Thrige	9
Et par løsrevne erindringer	12
Generalforsamling og rusfest 1957	14
En 60-års jubilars tale	17
Åbent brev fra en bekymret formand	19
Roars Kilde'r til salg	19
Translokation og rusfest 1958	21
Nyt bestyrelsesmedlem	26
Årets jubilarer	27
Årets dimittender	31
Kontingentet	34
Indbydelsesskrift i nyt klædebon	35
Roskildenser-Samfundets regnskab	36
„Kildekalk“	39

Udgivet af Roskildenser-Samfundet.
Redaktør: Karen Andersen-Rosendal.
Vesterbrogade 71, København V.
Christian Stigaards Bogtrykkeri, Roskilde.

